

TILBUD

PÅ

**ADMINISTRATIONEN AF
INTERNETDOMÆNET .DK**

31. marts 2008

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	RESUMÉ	5
2.	GENERELLE OPLYSNINGER OM TILBUDSGIVER	8
2.1	Faktuelle oplysninger	8
2.2	Beskrivelse af foreningen	8
2.2.1	Retligt grundlag	8
2.2.2	Medlemmer	9
2.2.3	Ledelse	10
2.2.4	Administrationsvirksomheden.....	10
2.2.5	Økonomiske forhold	11
2.2.6	Organisering af domæneadministrationen	12
2.2.7	Priser for registrering	14
2.3	Kontaktpersoner	15
2.4	Tegningsberettigede personer	16
3.	KRAV TIL TILBUDSGIVERS EGNETHED	17
3.1	Økonomiske ressourcer	17
3.2	Driftserfaring	17
3.3	Bred repræsentation	18
4.	EVALUERINGSKRITERIER	19
4.1	Indflydelse samt kvalitet og gennemsigtighed i beslutningsprocessen	19
4.1.1	Ledelsesstruktur.....	19
4.1.2	Ledelsesorganernes medlemmer.....	21
4.1.3	Beslutningsprocedurer for det styrende organ.....	22
4.1.4	Kontakt til offentligheden	23
4.1.5	Den interne beslutningsproces.....	25
4.1.6	Offentliggørelse af beslutninger	25
4.1.7	Udkast til tilladelsesvilkår.....	26
4.2	Håndtering og tildeling af frigivne domænenavne	27
4.2.1	Generelle bemærkninger	27
4.2.2	Slettede eller inddragne domænenavne	27
4.2.3	Domænenavne, der opstår som følge af ændrede regler om tegn	28
4.2.3.1	Principper for udvidelser af navnerummet.....	28
4.2.3.2	Information om udvidelsen	28
4.2.3.3	Tildeling og registrering af nye .dk-domænenavne ved udvidelse af tegnsættet	29

4.2.4	Ændrede regler for brug af andenordens-domænenavne registreret under .dk.....	31
4.2.5	Udkast til tilladelsesvilkår.....	32
4.3	Beslutningsproces om produkter.....	32
4.3.1	Beslutningsgrundlaget for nye produkter.....	32
4.3.2	Angivelse af forventede nye produkter, tjenester og standarder.....	33
4.3.3	Udkast til tilladelsesvilkår.....	35
4.4	Produktionsmål.....	35
4.4.1	Generelle betragtninger.....	35
4.4.2	Specifikke mål.....	36
4.4.3	Evaluering.....	36
4.4.4	Udkast til tilladelsesvilkår.....	37
4.5	Gennemsigtighed i virke.....	38
4.5.1	Almindelige principper for gennemsigtighed.....	38
4.5.2	Fremadrettede planer.....	39
4.5.3	Udkast til tilladelsesvilkår.....	41
4.6	Fremme af det danske internetsamfund.....	42
4.6.1	Den hidtidige praksis.....	42
4.6.2	Udbudskravene.....	43
4.6.3	Kerneområde for aktiviteter.....	47
4.6.3.1	IPv6.....	47
4.6.3.2	Open certificering (OpenID).....	47
4.6.3.3	Identitetssikring via DNS.....	48
4.6.3.4	DNSSEC.....	49
4.6.3.5	Anden standardisering med relation til DNS.....	49
4.6.4	Udkast til tilladelsesvilkår.....	50
4.7	Sikker og stabil drift.....	50
4.7.1	Erfaring med drift.....	50
4.7.2	Tilrettelæggelse af drift.....	52
4.7.3	Overgang af domæneadministration.....	55
	Ordliste.....	59

Bilagsoversigt

- Bilag 2.2.1.a Vedtægter af 5. april 2006 for Dansk Internet Forum
- Bilag 2.2.1.b Notat om DIFO's vedtægters opfyldelse af udbudsmaterialets krav
- Bilag 2.2.3.a Forretningsorden af 28. maj 2002 for DIFO's bestyrelse
- Bilag 2.2.4.a Udskrift af 5. februar 2008 fra IANA's database om Root-Zone Whois Information vedrørende domænenavnet .dk
- Bilag 2.2.4.b Vedtægter af 27. november 2003 for DK Hostmaster A/S
- Bilag 2.2.4.c Driftsoverenskomst af 25. september 2006 mellem DIFO og DK Hostmaster A/S
- Bilag 2.2.4.d Forretningsorden af 28. maj 2002 for DK Hostmaster A/S' bestyrelse
- Bilag 2.2.5.a DIFO's årsrapport for 2006
- Bilag 2.2.5.b DIFO's årsrapport for 2007
- Bilag 2.2.5.c DK Hostmaster A/S' årsrapport for 2006
- Bilag 2.2.5.d DK Hostmaster A/S' årsrapport for 2007
- Bilag 2.2.7.a Oversigt over årsgebyr og omkostningerne pr. .dk-domænenavn i perioden 2000-2007
- Bilag 2.2.7.b Sammenligning af årsgebyrer for registrering af domænenavne
- Bilag 2.4.a Uddrag af referat fra bestyrelsesmøde den 11. marts 2008 i DIFO
- Bilag 3.1.a Erklæring af 26. marts 2008 fra Grant Thornton
- Bilag 3.1.b Bankgaranti af 25. marts 2008 fra Nordea Bank Danmark A/S
- Bilag 3.1.c Tro og love erklæring om gæld til det offentlige
- Bilag 3.2.a Opgørelse af DK Hostmasters navneserveres tilgængelighed
- Bilag 3.3.a Erklæring vedrørende konkurrencebegrænsende aftaler
- Bilag 3.3.b Støtteerklæring af 17. marts 2008 fra Dansk Industri (DI)
- Bilag 3.3.c Støtteerklæring af 20. februar 2008 fra Forbrugerrådet
- Bilag 3.3.d Støtteerklæring af 3. marts 2008 fra Dansk IT
- Bilag 3.3.e Støtteerklæring af 13. marts 2008 fra IT-Branchen
- Bilag 3.3.f Støtteerklæring af 5. marts 2008 fra HORESTA
- Bilag 3.3.g Støtteerklæring af 25. februar 2008 fra Dansk Erhverv
- Bilag 3.3.h Støtteerklæring af 31. marts 2008 fra Finansrådet
- Bilag 3.3.i Støtteerklæring af 31. marts 2008 fra Advokatsamfundet
- Bilag 4.a DIFO's opfyldelse af udbudsbetingelsernes minimumskrav
- Bilag 4.1.3.a DK Hostmaster A/S' gældende forretningsbetingelser
- Bilag 4.4.3.a Svartid ved telefoniske henvendelser til DK Hostmaster A/S i 2006 og 2007
- Bilag 4.6.2.a Opgørelse over ccTLD administratorers bidrag til ICANN i 2006
- Bilag 4.6.2.b DK Hostmaster A/S' præsentationspjece til nye registranter
- Bilag 4.6.2.c DK Hostmaster A/S' pjece "Goddag og velkommen til DK Hostmaster", 2007
- Bilag 4.7.2.a Erklæring fra FORTconsult

1. RESUMÉ

Foreningen Dansk Internet Forum, DIFO, afgiver hermed tilbud på den fremtidige administration af internetdomænet .dk.

DIFO har på kvalificeret måde varetaget administrationen af .dk siden 1999. Foreningen er godt rustet til at fortsætte denne administration i fremtiden. DIFO finder, at følgende fire centrale forhold taler for, at foreningen bør tildeles den fremtidige administration af .dk:

1. Organiseringen af DIFO sikrer varetagelse af det danske internetsamfunds interesser

DIFO er en forening etableret i 1999 til varetagelse af hostmaster-funktionen for så vidt angår .dk. Via det 100 % ejede selskab DK Hostmaster A/S har DIFO i ni år udøvet administrationen af .dk.

DIFO har bred forankring i det danske internetsamfund. Organisationer af betydning for det danske internetsamfund er – og kan blive – medlemmer af DIFO. Ingen enkelt organisation, virksomhed eller person kontrollerer foreningen.

Medlemmerne af DIFO har fuld kontrol over foreningens aktiviteter, herunder administrationen af .dk. Foreningen ledes af en bestyrelse, der vælges af medlemmerne. Bestyrelsen udpeger den daglige ledelse. Organiseringen af DIFO sikrer, at foreningen alene handler til varetagelse af interesser af relevans for det danske internetsamfund.

Den selvregulering af administrationen, som DIFO står i spidsen for, har i 9 år bevist sin værdi. Også i fremtiden vil DIFO kunne sikre en god og afbalanceret administration af det danske navnerum under .dk.

2. DIFO's administration baserer sig på ønsker fra det danske internetsamfund

DIFO har siden etableringen i 1999 sikret, at administrationen af .dk bygger på ønsker fra det danske internetsamfund. Ved afholdelse af offentlige høringer og anden kommunikation med omverdenen har foreningen opnået viden om behov og ønsker hos virksomheder og borgere, der anvender internettet og har interesse i udviklingen af nettet.

På grundlag af denne viden har DIFO deltaget i udviklingen af administrationen, bl.a. ved etablering af Klagenævnet for Domænenavne, indførelse af en effektiv håndtering af typosquatting og åbningen af det danske navnerum for de særlige danske tegn.

DIFO har været – og vil fortsat være – opmærksom på balancen mellem på den ene side at sikre fortsat udvikling af navnerummet under .dk og på den anden side at søge at undgå at pålægge brugere af en central infrastruktur som internettet bindinger eller begrænsninger.

3. DIFO har opbygget en solid driftserfaring

Siden 1999 har DIFO været ansvarlig for administrationen af .dk. Antallet af registrerede domæner er vokset fra ca. 100.000 til ca. 875.000.

Administrationen foregår på en smidig og driftssikker måde. DIFO har via DK Hostmaster etableret procedurer og systemer, der sikrer en fejlfri administration. Navnedatabasen har i DIFO's tid som administrator på intet tidspunkt været utilgængelig for brugerne. Oppetiden har med andre ord været 100 %. Den tekniske platform er til stadighed blevet udviklet, så brugernes behov løbende er blevet opfyldt.

DK Hostmaster har evnet at opbygge og fastholde en kreds af kompetente og engagerede medarbejdere. Medarbejderne spiller en central rolle i administrationen af .dk.

Som følge af DIFO's administration er der opbygget en stor tillid til administrationen af danske domænenavne. Dette er til gavn både for de personer, virksomheder og institutioner, der vælger et .dk domænenavn som grundlag for deres tilstedeværelse på internettet, og for den almene brugers tillid til domænenavnenes validitet.

Ved tildeling af den fremtidige administration til DIFO sikres det, at der også i fremtiden drages nytte af de opbyggede erfaringer, og at den hidtidige robuste administration videreføres.

4. DIFO's administration holder omkostningerne nede

I de 9 år, hvor DIFO har varetaget administrationen af .dk, er omkostningerne for brugerne faldet markant. Trods samfundets almindelige prisudvikling er det årlige registreringsgebyr sat ned med betydelige beløb.

Da DIFO i 1999 overtog ansvaret for .dk kostede det – og havde det gennem en årrække kostet – 150 kr. at registrere et .dk-domænenavn, hvoraf 110 kr. udgjorde registreringsafgift og 40 kr. årsafgift. Dette beløb er senere gennem en række satsændringer nedsat, således at der i dag kun betales en årsafgift på 36 kr. og ingen særskilt registreringsafgift. De nævnte beløb er eksklusive moms.

DIFO drives uden økonomisk overskud for øje og sigter ikke mod at opbygge en stor kapital. Foreningen er ikke forbundet med andre virksomheder eller institutioner, der kan have en økonomisk interesse i administrationen af .dk. DIFO har bevist, at foreningen er i stand til at varetage hensynet til brugerne optimalt.

Tildeles DIFO den fremtidige administration, vil foreningen fortsat arbejde for at drive administrationen på en så effektiv måde som muligt, så priserne holdes på et rimeligt niveau.

2. GENERELLE OPLYSNINGER OM TILBUDSGIVER

2.1 Faktuelle oplysninger

Foreningens navn: Dansk Internet Forum (DIFO)

Hjemsted: Københavns Kommune

Adresse: Kalvebod Brygge 43, 4. sal
1560 København V

Telefon: 33 64 60 00

Telefax: 33 64 60 02

E-mail: difo@difo.dk

Hjemmeside: www.difo.dk

CVR-nummer: 25 55 16 05

2.2 Beskrivelse af foreningen

2.2.1 Retligt grundlag

Tilbudsgiver er foreningen Dansk Internet Forum (DIFO). Foreningen blev stiftet den 19. juni 1999. En beskrivelse af baggrunden for etableringen af DIFO kan findes i afsnit 2.3 i betænkning 1450/2004 om administration af domænenavne i Danmark, navnlig s. 33 ff.

DIFO's gældende vedtægter er vedtaget den 5. april 2006, jf. [bilag 2.2.1.a](#). Som [bilag 2.2.1.b](#) vedlægges et notat, hvor de gældende vedtægter sammenholdes med udbudsmaterialets krav til vedtægterne, jf. om disse krav udbudsmaterialets bilag I.

DIFO er efter § 2 i vedtægterne en ideel forening, som har til formål at:

- varetage DK hostmaster-funktionen
- fastlægge de overordnede retningslinjer for hostmaster-funktionen i Danmark
- overvåge administrationen af og føre tilsyn med DK hostmaster-funktionen
- fastlægge retningslinjerne for tildeling af brugsrettigheder til domænenavne under top level domænet ”dk”
- fastlægge regler for god forretningsskik ved salg og udbud af internetadgang samt ydelser i relation til hostmaster-funktionen.

Det fremgår af vedtægternes § 2, at foreningens formål ikke omfatter økonomiske interesser for medlemmerne.

Efter vedtægternes § 2 kan DIFO:

- etablere eller være deltager i et paritetisk Klagenævn for Internet i Danmark
- iværksætte høringer eller oplysningskampagner inden for formålsområdet
- etablere internationale kontakter eller på anden måde deltage i internationale aktiviteter inden for formålsområdet.

DIFO er ikke en del af den offentlige forvaltning og er ikke særligt tilknyttet det offentlige. Denne uafhængighed af politiske og administrative strukturer anses af DIFO for en fordel. Uafhængigheden medfører bl.a., at foreningen med høj fleksibilitet og stor effektivitet kan handle alene med henblik på at varetage det danske internetsamfunds interesser.

2.2.2 Medlemmer

DIFO har bred forankring i det danske internetsamfund. Ved afgivelsen af dette tilbud har foreningen følgende medlemmer:

- Advokatsamfundet
- Dansk IT
- Danske Regioner
- Dansk Erhverv (tidligere DH&S og HTSI)
- Dansk Industri - ITEK
- Finansrådet
- Forbrugerrådet
- Foreningen for Distance- og Internethandel (FDIH)
- Horesta
- IT-Branchen.

Flere af medlemmerne har ved DIFO's afgivelse af dette tilbud afgivet erklæringer til støtte for DIFO's fortsatte administration af internetdomænet .dk, jf. afsnit 3.3. De resterende medlemmer har endnu ikke besvaret en henvendelse fra DIFO herom.

2.2.3 Ledelse

DIFO ledes af en bestyrelse på indtil ni medlemmer. Bestyrelsen vælges af medlemmerne på generalforsamlingen. På generalforsamlingen den 30. april 2007 blev bestyrelsen sammensat således:

- professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen
- cand.jur. Agnete Sigurd
- advokat Janne Glæsel
- IT-direktør Per Palmkvist Knudsen
- direktør Peter Bredgaard
- advokat Martin von Haller Grønbæk
- direktør Niels Zibrandtsen
- direktør Allan Christiansen
- direktør Anders Christian Andersen

Direktør Anders Christian Andersen udtrådte i efteråret 2007 af bestyrelsen, der således for tiden alene har otte medlemmer.

Bestyrelsen har fastsat en forretningsorden for sit virke. Den gældende forretningsorden af 28. maj 2002 vedlægges som bilag 2.2.3.a.

Bestyrelsen vælger selv sin formand og næstformand, jf. forretningsordenens § 2, stk. 1. Som formand er valgt professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen, Københavns Universitet. Direktør Allan Christiansen, Telmore A/S, er valgt som næstformand.

Den daglige ledelse af DIFO varetages af foreningens forretningsfører. Siden 1. januar 2003 har Per Kølle været forretningsfører.

2.2.4 Administrationsvirksomheden

DIFO har siden 1999 varetaget ansvaret for registrering af domænenavne under top level domænet .dk. DIFO's ansvar for .dk-domænet fremgår af IANA's database om Root-Zone Whois Information, jf. udskriften vedlagt som bilag 2.2.4.a. Administrationen varetages i praksis af DK Hostmaster A/S, som er 100 % ejet af DIFO.

Som bilag 2.2.4.b vedlægges DK Hostmasters gældende vedtægter af 27. november 2003.

Mellem DIFO og DK Hostmaster er indgået en driftsoverenskomst om administrationen. Den gældende driftsoverenskomst er indgået den 25. september 2006, jf. bilag 2.2.4.c.

DK Hostmaster beskæftiger 23 personer. Pr. 31. januar 2008 varetog selskabet administrationen af ca. 875.000 domænenavne under internetdomænet .dk.

DK Hostmaster ledes af en bestyrelse med 5-9 medlemmer. Bestyrelsen har gennem hele DIFO's levetid haft samme sammensætning som bestyrelsen for DIFO. Dette bestyrelsessammenfald har det gjort det muligt at gennemføre en effektiv teknisk og operationel implementering af de beslutninger, der træffes i DIFO.

For bestyrelsen i DK Hostmaster er fastsat en forretningsorden. Den gældende forretningsorden af 28. maj 2002 vedlægges som bilag 2.2.4.d.

Professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen er formand for DK Hostmasters bestyrelse. Direktør Allan Christiansen er næstformand for bestyrelsen. Den daglige ledelse varetages af adm. direktør Per Kølle.

2.2.5 Økonomiske forhold

DIFO og DK Hostmaster drives efter sunde økonomiske principper. DIFO's årsrapport for 2006 vedlægges som bilag 2.2.5.a. Den årsrapport for 2007, som bestyrelsen har godkendt til fremlæggelse på DIFO's generalforsamling den 28. april 2008, vedlægges som bilag 2.2.5.b. DK Hostmasters årsrapport for 2006 vedlægges som bilag 2.2.5.c. Den årsrapport for 2007, som bestyrelsen for DK Hostmaster har godkendt til fremlæggelse på generalforsamlingen den 28. april 2008, vedlægges som bilag 2.2.5.d.

DIFO havde i 2006 indtægter på 3,9 mio. kr. i form af licensafgifter fra DK Hostmaster. Årets resultat efter skat var 1,7 mio. kr. Pr. 31. december 2006 havde DIFO samlede aktiver for 6,4 mio. kr. og en egenkapital på 6,1 mio. kr. Det bemærkes, at aktiebeholdningen i DK Hostmaster i DIFO's regnskab er optaget til anskaffelsessummen på 510.000 kr.

DK Hostmaster opnåede i 2006 en nettoomsætning på 33,2 mio. kr. Resultatet efter skat 3,2 mio. kr. Selskabet havde pr. 31. december 2006 aktiver for 43,4 mio. kr. og en egenkapital på 21,7 mio. kr.

2.2.6 Organisering af domæneadministrationen

Administration af et internetdomæne kan overordnet ske efter *sole registry*-modellen eller efter *shared registry*-modellen. Efter *sole registry*-modellen etableres der aftaleforhold direkte mellem registranten (indehaveren af det enkelte domænenavn) og administratoren. Ved *shared registry*-modellen indgår registranten aftale med en registrator (f.eks. en internetudbyder), som har en aftale med administratoren. Efter denne model er der således ikke et direkte aftaleforhold mellem registrant og administrator.

Efter ønske fra medlemskredsen i DIFO – og i forståelse med ressortministeriet – er DIFO's administration sket på grundlag af *sole registry*-modellen. *Sole registry*-modellen har været i brug i Danmark siden 1999 og kan derfor forekomme indlysende for en dansk iagttager. Udover af DIFO benyttes modellen imidlertid kun af de ccTLD'er, som er offentlige institutioner (f.eks. .fi) og restriktive gTLD'er (f.eks. .aero og .museum). I global sammenhæng er *shared registry*-modellen den mest udbredte. Denne model benyttes bl.a. af Verisign Inc. (f.eks. .com og .org), EUrid (.eu) og DENIC (.de).

I en udbudsforretning som denne kan der indkomme konkurrerende bud, der på kvalificeret grundlag tilbyder en teknisk håndtering af det danske navnerum baseret på en *shared registry*-model. Efter DIFO's opfattelse vil der være væsentlige fordele forbundet med at fastholde en *sole registry*-model som grundlag for administrationen af det danske navnerum.

De væsentligste fordele ved *sole registry*-modellen er efter DIFO's opfattelse følgende:

- Modellen gør det muligt at gennemføre en effektiv, ensartet og direkte styring over for den enkelte registrant. Administratoren har kendskab til identiteten af den enkelte registrant og kan rette henvendelse til registranten eller skride ind over for denne, hvis f.eks. registranten undlader at betale afgift for et domænenavn eller bryder aftalevilkårene. Under *shared registry*-modellen er aftaleforholdet vedrørende registrering og fornyelse af et domænenavn m.v. udelukkende en sag mellem registrator og registrant. Administrator vil derfor ikke nødvendigvis kende identiteten på den enkelte registrant. Hvis registrator f.eks. forsømmer at betale afgift for et domænenavn til administratoren, kan registranten risikere, at retten til navnet mistes.
- Efter *sole registry*-modellen har administrator det fulde ansvar for de data, der ligger i navnedatabasen. En høj datakvalitet kan sikres ved at sammenholde de registrerede data med offentlige registre. Det forhold, at administratoren skal udsende fakturaer til registranterne, fører også til en høj datakvalitet. Som følge af den høje datakvalitet kan myndigheder og andre fastlægge hvem, der står bag et domænenavn. Med denne høje

datakvalitet er det også lettere at kontrollere, om reglerne i persondataloven overholdes. I modsætning hertil står, at administrator under en *shared registry*-model ikke kan sikre – og ikke har anledning til at søge at sikre – samme høje datakvalitet.

- *Sole registry*-modellen indebærer, at der gælder samme vilkår for alle, der har registreret et .dk-domæne. Under *shared registry*-modellen kan der gælde forskellige vilkår for registranterne.
- Endelig er *sole registry*-modellen udtryk for et ”one stop shop”-princip, der modvirker, at den enkelte registrant bliver kasterbold mellem forskellige parter. Opstår der under en *shared registry*-model problemer i forbindelse med et domænenavn, kan registranten ikke vide, om disse problemer skyldes forhold hos administrator eller registrator. I en *sole registry*-model vil hele dataansvaret påhvile administrator.

Af disse grunde finder DIFO, at *sole registry*-modellen indebærer de største fordele for brugere og for det danske internetsamfund, den mest effektive ressourceudnyttelse og dermed de laveste priser på domænenavne.

Shared registry-modellens udbredelse kan skyldes, at den er enkel at håndtere for administrator, da al vedligeholdelse af og ansvar for det enkelte domænenavns registrantdata m.v. er administratoren uvedkommende. Fakturering er endvidere mindre ressourcekrævende for administratoren, idet kun registratorerne – ikke alle registranterne – skal faktureres. De administrative omkostninger for administrator kan derfor være væsentligt lavere i *shared registry*-modellen. Disse fordele gør sig dog alene gældende for administrator, der kan sende opgaven med fakturering m.v. videre til sine underleverandører (registratorer). Set fra brugerens synsvinkel er fordelene ikke tilstede, eftersom brugeren vil opleve den enkelte registrator som ansvarlig for disse opgaver – og som en leverandør, der tager sig betalt for disse ydelser.

Den *sole registry*-løsning, der siden 1999 har været gældende i Danmark, er enestående, fordi den udbydes af en privat forening, der opererer på et mandat fra det danske internetsamfund. Som følge af forskellene mellem de to modeller er det vanskeligt at foretage en retvisende benchmarking af DIFO's *sole registry*-løsning over for løsninger baseret på *shared registry*.

Med *sole registry*-modellen er det gjort muligt at gennemføre en central selvregulering af domænesystemet. Ved at sikre, at det retlige grundlag for brugen af et domænenavn alene er et mellemværende mellem registranten og administrator, opnås det, at retsgrundlaget for domænerne altid er kendte og ensartede. Herigennem har det også været muligt at opretholde et gennemsigtigt marked for domænenavne, hvor de internetudbydere, der leverer tjenester på

grundlag af domænenavne til deres slutbrugere, må konkurrere på prisen og vilkårene for og kvaliteten af disse yderligere tjenester.

Skulle det komme på tale at indføre en *shared registry*-løsning for det danske navnerum – med eller uden DIFO som administrator – bør der tages højde for, hvilke betydelige transaktionskostninger, en sådan overgang ville indebære. Samtlige 515.000 kunder i DIFO's daterselskab, DK Hostmaster, ville være nødt til at skifte til en eller flere internet-udbydere, der herefter måtte overtage opgaven med at opkræve afgifter og i øvrigt administrere hvert enkelt af de 875.000 domænenavne. Omkostningerne ved at gennemføre en sådan administrativ omlægning vil være betydelige. Omlægningen må formodes at være forbundet med en ikke uvæsentlig risiko for, at der opstår fejl, f.eks. i form af utilsigtede redelegeringer, suspensioner m.v. En særlig problemstilling vil opstå vedrørende betalingshåndteringen af de offentlige betalere, der efter visse indkøringsvanskeligheder nu indgår i velfungerende elektroniske betalingsløsninger efter de særlige regler herom.

2.2.7 Priser for registrering

DIFO søger at holde omkostningerne ved domæneadministrationen og registreringsgebyrerne så lave som muligt. Udviklingen i størrelsen af årsgebyret (ekskl. moms) i forhold til omkostningerne pr. domænenavn for perioden 2000-2007 fremgår af [bilag 2.2.7.a](#).

Gebyret for registrering af et .dk-domænenavn er væsentligt lavere end afgiften for registrering i andre lande, hvor registrering kan ske direkte hos administrator. En sammenligning (i euro) fremgår af [bilag 2.2.7.b](#), side 3. Det bemærkes, at DIFO til forskel fra de andre administratorer, som tillader direkte registrering, afholder udgifter til driften af et klagenævn (Klagenævnet for Domænenavne). I regnskabsåret 2007 beløb denne udgift sig til 1,8 mio. kr. svarende til EUR 0,30 pr. registreret domænenavn.

For at foretage en sammenligning med gebyret i de lande, der anvender *shared registry*-systemet, er det nødvendigt at foretage en regulering af det danske gebyr, jf. nærmere bilag 2.2.7.b, side 1. Som nævnt ovenfor skal registranten under *shared registry*-systemet betale gebyrer til både registratoren og administratoren. Afgiften for registrering af et .dk-domænenavn skal korrigeres for udgifter til Klagenævnet for Domænenavne og de yderligere omkostninger til administration, som er foranlediget af den direkte fakturering over for den enkelte registrant.

I bilag 2.2.7.b, side 2, vises sammenligningen af priserne i euro i et *shared registry*-scenario. I diagrammet er foretaget den ovennævnte justering af gebyret for registrering under .dk-domænet. Af oversigten fremgår, at de danske priser ligger meget lavt. Kun Spanien og Hol-

land har ifølge oversigten lavere priser. For Spaniens vedkommende gælder det forhold, at domæneadministrationen er en del af statsapparatet og modtager subsidier i et ukendt omfang. I Holland har administrator stort set ingen administrationsomkostninger, idet alle opgaver er lagt ud til de enkelte registranter. Hvis dette var administrators opgave, ville det fordyre prisen pr. domænenavn. Den tyske administrator har ikke ønsket at oplyse omkostningerne.

Til bilag 2.2.7.b, side 2, bemærkes generelt, at nogle administratorer (herunder EUrid) opkræver gebyrer for ændringer af data m.v. Dette kan forhøje det reelle, gennemsnitlige gebyr væsentligt. Under .dk-domænet sker der årligt ændringer for omkring 20 % af domænenavnene. Der opkræves ikke af DIFO gebyr for sådanne ændringer.

Bilag 2.2.7.b er baseret på de senest tilgængelige oplysninger fra de omfattede administratorer.

2.3 Kontaktpersoner

Henvendelser vedrørende DIFO's tilbud kan rettes til:

DIFO's formand: Professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen
 Frederiksborggade 26, 4. th.
 1360 København K
 Hjemmetelefon: 33 13 70 73
 Arbejdstelefon: 35 32 31 33
 Mobiltelefon: 40 58 09 25
 Telefax: 35 32 32 06
 E-mail: Mads.Bryde.Andersen@jur.ku.dk

DIFO's advokat: Advokat Erik Kjær-Hansen
 Jonas Bruun
 Bredgade 38
 1260 København K
 Telefon: 33 47 88 27
 Telefax: 33 47 89 27
 E-mail: ekh@jblaw.dk

Kontaktpersonerne kan videreformidle spørgsmål om tekniske forhold til DIFO's daglige ledelse.

2.4 Tegningsberettigede personer

Efter § 9 i DIFO's vedtægter tegnes foreningen af formanden eller af næstformanden i forening enten med et yderligere bestyrelsesmedlem eller med forretningsføreren.

DIFO's formand er professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen. Uddrag af referat fra bestyrelsesmøde den 11. marts 2008, hvor professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen senest blev valgt som formand vedlægges som bilag 2.4.a.

København, den 31. marts 2008

Mads Bryde Andersen
Professor, dr.jur.
Formand for DIFO

3. KRAV TIL TILBUDSGIVERS EGNETHED

3.1 Økonomiske ressourcer

DIFO råder sammen med administratorselskabet DK Hostmaster over mere end DKK 15 millioner. Beløbet står til rådighed for varetagelse af administratoropgaven, herunder betaling af omkostninger i forbindelse med udbudsprocessen.

Som bilag 3.1.a vedlægges erklæring af 26. marts 2008 fra DIFO's revisor, statsautoriseret revisor Henrik Aslund Pedersen, Grant Thornton. Ifølge erklæringen havde DIFO og DK Hostmaster pr. 31. december 2007 over DKK 15 millioner i likviditet.

Administrationen af .dk vil som hidtil i praksis blive varetaget af DK Hostmaster, der er 100 % ejet af DIFO og har samme bestyrelse som foreningen. Som bilag 3.1.b vedlægges bankgaranti af 25. marts 2008 fra Nordea Bank Danmark A/S. Banken indestår ifølge garantien for, at administrator ved afgivelsen af dette bud og på udpegningstidspunktet vil have adgang til at disponere over mindst DKK 15 millioner.

Som bilag 3.1.c vedlægges tro og love erklæring om gæld til det offentlige.

3.2 Driftserfaring

DIFO har omfattende driftserfaring. Via datterselskabet DK Hostmaster har DIFO administreret internetdomænet .dk siden den 1. juli 1999. Administrationen omfattede ultimo januar 2008 ca. 875.000 domænenavne.

Administrationen er baseret på flere uafhængige servere med navnedatabaser. Opstår der problemer vedrørende en server, dirigeres forespørgsler automatisk til en anden server således, at adgangen til navnedatabasen ikke påvirkes. Siden DIFO den 1. juli 1999 overtog ansvaret for administrationen af internetdomænet .dk, har der til enhver tid været adgang til navnedatabasen. Tilgængeligheden har således været 100 %.

DK Hostmaster har etableret et system til overvågning af navnedatabasens tilgængelighed, jf. nærmere bilag 3.2.a. Af bilaget fremgår, at tilgængeligheden i en valgt måleperiode fra 1. marts til 14. marts 2008 var 100 %.

3.3 Bred repræsentation

DIFO har bred opbakning fra det danske internetsamfund. En nærmere omtale af DIFO's brede forankring findes i afsnit 4.1.

DIFO har ikke indgået konkurrencebegrænsende aftaler med støtteorganisationer. Som bilag 3.3.a vedlægges erklæring herom.

Som dokumentation for den brede støtte til DIFO vedlægges følgende støtteerklæringer:

- Dansk Industri (DI) (bilag 3.3.b)
- Forbrugerrådet (bilag 3.3.c)
- Dansk IT (bilag 3.3.d)
- IT-Branchen (bilag 3.3.e)
- HORESTA (bilag 3.3.f)
- Dansk Erhverv (bilag 3.3.g)
- Finansrådet (bilag 3.3.h)
- Advokatsamfundet (bilag 3.3.i)

Støtteerklæringerne hidrører både fra organisationer, der repræsenterer private brugere, professionelle brugere og internetbranchen.

4. EVALUERINGSKRITERIER

I det følgende beskrives DIFO's tilbud på opfyldelse af de forhold, der omfattes af udbudsmaterialets syv evalueringskriterier.

Udbudsmaterialet fastsætter tillige 21 minimumskrav, jf. udbudsmaterialets afsnit 4.2. Minimumskravene skal ikke dokumenteres opfyldt ved afgivelsen af tilbud. DIFO har imidlertid fundet det hensigtsmæssigt at redegøre for, hvordan foreningen vil opfylde – eller i en del tilfælde allerede har opfyldt – de 21 minimumskrav, jf. bilag 4.a.

4.1 Indflydelse samt kvalitet og gennemsigtighed i beslutningsprocessen

4.1.1 Ledelsesstruktur

DIFO's ledelsesstruktur omfatter tre organer:

- *Generalforsamlingen*, hvor medlemmerne udøver deres indflydelse, herunder ved udpegning af bestyrelsen.
- *Bestyrelsen*, som varetager den overordnede ledelse af foreningen og herunder udpeger en forretningsfører.
- *Forretningsføreren*, som varetager den daglige ledelse af foreningen.

a. Generalforsamlingen

DIFO's medlemmer omfatter et bredt udvalg af danske interesseorganisationer, der ifølge deres vedtægtsgrundlag har interesse for det danske internetsamfund. Ifølge vedtægternes § 3 er det en betingelse for at blive medlem af DIFO, at medlemsorganisationen er en

”... kontingentbaseret forening, brancheorganisation eller anden institution, som repræsenterer en væsentlig andel af leverandører, professionelle eller private brugere, og som har interesse i aktivt at medvirke til opfyldelse af foreningens formål.”

Spørgsmål om, hvorvidt en organisation kan optages som medlem, afgøres i tvivlstilfælde af de eksisterende medlemmer på generalforsamlingen, jf. vedtægternes § 3. Der har på de hidtidige generalforsamlinger været anledning til at fastlægge to principper for optagelse af medlemmer:

For det første har DIFO's generalforsamlinger fulgt det princip, at en *datterorganisation*, der er medlem af en *moderorganisation*, som bedriver politik inden for organisationens emneområde, ikke kan være medlem af DIFO, hvis moderorganisationen også er det. DIFO har herved søgt at sikre sig mod, at en organisation søger at øge sin indflydelse i DIFO via medlemskab for flere organisatoriske enheder.

For det andet er der på DIFO's generalforsamling truffet beslutning om, at en organisation, der advokerer for anvendelse af en særlig type software, ikke kan optages som medlem. Baggrunden herfor var, at interesse for benyttelse af en type software (i den konkrete sag *open source*-software) ikke kan antages at give sig udtryk i en særlig interesse for benyttelsen af domænenavne.

Generalforsamlingen har som udgangspunkt kompetence til at træffe afgørelse om ethvert forhold vedrørende DIFO, jf. vedtægternes § 5. Foreningens medlemmer har således den fulde kontrol over foreningens virke.

På DIFO's generalforsamling fremlægges både regnskab m.v. for foreningen og for datterselskabet DK Hostmaster. Dermed får DIFO's medlemmer på generalforsamlingen mulighed for også at forholde sig til den udgiftspolitik og de generelle driftsmæssige spørgsmål, der har relation til DK Hostmaster.

Der er tradition for, at det årlige generalforsamlingsmøde danner ramme om strategiske drøftelser. Bl.a. har man hvert år drøftet virksomhedens udgifts- og formuepolitik. Beslutningerne om løbende at nedbringe årsafgiften for .dk-domænerne er truffet efter et ønske fra medlemskredsen om ikke at opbygge en større formue i DK Hostmaster. Ligeledes har man ofte drøftet spørgsmålet, om DIFO burde involvere sig i bredere IT-politiske opgaver. At DIFO indtil nu har været tilbageholdende med at involvere sig i sådanne spørgsmål, kan således føres tilbage til behandling på en generalforsamling i DIFO.

DIFO's bestyrelse udpeges af medlemmerne på generalforsamlingen, jf. vedtægternes § 5.

b. Bestyrelsen

DIFO's bestyrelse omfatter en bred kreds af repræsentanter fra det danske internetsamfund.

Bestyrelsen har kompetence til at træffe beslutning om ethvert forhold vedrørende foreningen, dog ikke de forhold, der er i vedtægterne særligt er henlagt til generalforsamlingen.

Beslutningerne i bestyrelsen har hidtil udgjort omdrejningspunktet for DIFO's administration af .dk-domænet i relation til funktionalitet, produktudbud, sikkerhed og andre praktiske aspekter af domæneadministrationen. Såfremt DIFO tildeles administrationen af internetdomænet .dk, ønsker foreningen at bevare bestyrelsens centrale rolle i administrationen.

Forretningsordenen for bestyrelsen fastsætter regler om bestyrelsens virke, jf. bilag 2.2.3.a.

Bestyrelsen udpeger foreningens forretningsfører.

c. Forretningsføreren

Den daglige ledelse af DIFO varetages af forretningsføreren, som udpeges af bestyrelsen. Forretningsføreren er ansat i foreningen.

4.1.2 Ledelsesorganernes medlemmer

DIFO's bestyrelse har ifølge vedtægterne indtil ni medlemmer. Efter ønske fra det daværende forskningsministerium, som i 1999 støttede oprettelsen af DIFO, er disse medlemmer valgt inden for 3 "valggrupper", der repræsenterer henholdsvis

- *private brugere og forbrugere* (i bestyrelsen repræsenteret ved cand.jur. Agnete Sigurd, advokat Janne Glæsel og formanden, professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen),
- *professionelle brugere* (repræsenteret ved IT-direktør Per Palmkvist Knudsen og advokat Martin von Haller Grønbæk). Der er i øjeblikket en vakance, idet direktør Anders Christian Andersen i efteråret 2007 udtrådte af bestyrelsen.
- *leverandører* (repræsenteret ved direktørerne Niels Zibrandtsen, direktør Peter Bredgaard og Allan Christiansen).

Siden etableringen af DIFO i 1999 har der været praksis for, at medlemskredsen har søgt at opnå enighed om udpegningen af nye medlemmer af DIFO's bestyrelse. Det har derfor ikke været nødvendigt at gennemføre formelle afstemninger om valg af bestyrelsesmedlemmer.

Det har i praksis vist sig vanskeligt at sikre en repræsentation fra kredsen af almindelige brugere og forbrugere i bestyrelsen. På DIFO's generalforsamlinger er til bestyrelsen derfor valgt personer, der ikke har relation til en medlemsorganisation, men som kan repræsentere brugerinteresser. Dette er baggrunden for, at advokat Janne Glæsel er indvalgt i DIFO's bestyrelse.

Vedtægternes regler om valg af bestyrelsesmedlemmer medfører, at DIFO's medlemmer har kompetence til at vælge samtlige medlemmer af bestyrelsen.

Bestyrelsen har kompetence til at udpege en forretningsfører.

4.1.3 Beslutningsprocedurer for det styrende organ

Beslutningsproceduren i DIFO's bestyrelse kan sammenfattes således:

Bestyrelsesbehandlingen

Bestyrelsens arbejde er organiseret efter samme *corporate governance*-principper som de, der gælder for aktieselskaber. Sagerne bliver forberedt af forretningsføreren i samarbejde med bestyrelsesformanden. Beslutninger i DIFO's bestyrelse træffes efter almindelig stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende. Normalt træffer beslutninger imidlertid enstemmigt. Viser der sig vanskelige spørgsmål, der indebærer stillingtagen til politiske problemstillinger, vil bestyrelsen ofte vælge at lægge spørgsmålet ud til diskussion, enten med sine medlemmer eller med offentligheden.

Forretningsordenerne for DIFO's og DK Hostmasters bestyrelser er vedlagt som henholdsvis bilag 2.2.3.a og bilag 2.2.4.d.

Ledelsesbeslutninger i kraft af delegation

DIFO's bestyrelse har i nogle tilfælde overladt det til DIFO's bestyrelsesformand og den administrerende direktør for DK Hostmaster at træffe afgørelser i enkeltsager.

Af afsnit 8 i DK Hostmasters forretningsbetingelser følger, at visse beslutninger kan træffes af DIFO's bestyrelsesformand og direktøren for DK Hostmaster. De gældende forretningsbetingelser vedlægges som bilag 4.1.3.a.

Foruden disse beslutninger træffer direktøren for DK Hostmaster en række beslutninger om den løbende anvendelse af DK Hostmasters samlede regelsæt, f.eks. i relation til de dele heraf, der omhandler persondatabeskyttelse.

4.1.4 Kontakt til offentligheden

Som nævnt ovenfor har det i almindelighed været muligt at opnå enighed i DIFO's bestyrelse om den politik, der føres for .dk-administrationen. Bestyrelsen rummer med de forskellige typer af interesser, der er repræsenteret, så mange forskelligartede synspunkter og mulige indfaldsvinkler, at det er muligt at sikre en righoldig meningsudveksling.

I tilfælde, hvor drøftelserne i DIFO har afdækket grundlæggende uenigheder, har foreningen inddraget offentligheden i overvejelserne. Det gælder både overvejelser om ændring af regelgrundlaget og forslag til nye produktudbud vedrørende .dk.

Høringer

Siden etableringen i 1999 har DIFO afholdt følgende høringer:

- *6. september 2000* over emnerne: Generelle politikvalg vedrørende domæneregistrering, herunder behovet for lovregulering, forbud mod ”warehousing” og håndtering af domænenavnskonflikter. Høringen, som havde professor, dr.jur. Mogens Koktvedgaard som en af hovedtalerne, var meget velbesøgt, ikke mindst af en række jurister og andre med særligt kendskab til problemstillinger om immaterielle rettigheder. På høringen var der desuden indlæg om selvregulering i almindelighed ved professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen og ICANNs chefjurist Andrew McLaughlin.
- *1. oktober 2001* over emnerne: Etablering af et køsystem for allerede registrerede domænenavne, generel procedure for udvidelse af navnerummet og procedurer omkring bortfald af registreringer.
- *30. september 2003* over emnerne: Nye karakterer i danske domænenavne, DIFO's oplæg til ny registratorkontrakt og overvejelser om sanktioner i forbindelse med warehousing.
- *3. november 2004* over emnerne: VID service, mulighed for længere forudbetaling af fornyelsesgebyrer, eventuelt påbud til registratorer om tilslutning til E-handelsmærket og orientering om generel prisnedsættelse af fornyelsesgebyrene.
- *24. maj 2005* over emnet: Udvidede sanktionsmuligheder over for identitetstyveri, utilsigtet download af malware m.v.

- 22. marts 2006 over emnerne: Skal DIFO tage særlige skridt mod hamstring? Skal en eventuel brugspligt gælde generelt? Skal dele af navnerummet reserveres for bestemte formål? Bør der etableres særlige kvalitets- og sikkerhedssikring for visse domænenavne? Bør DIFO inddrage særlige domænenavne i almenhedens interesse? Bør DIFO tage særlige initiativer vedrørende ENUM-systemet?
- 23. maj 2007 over emnet typo-squatting og systematisk registrering af domænenavne.

Det har været et afgørende og kendetegnende element i DIFO's administration af .dk-domænet, at brugerne løbende er taget med på råd. Denne linje vil blive fortsat, hvis DIFO tildeles den fremtidige administration af .dk.

DIFO har overvejet, om der er grundlag for at formalisere denne fremgangsmåde. Af følgende grunde finder DIFO det imidlertid ikke hensigtsmæssigt med en formalisering af anvendelsen af høringer:

For det *første* er det ikke alle spørgsmål, der egner sig til offentlig diskussion. Nogle spørgsmål (f.eks. om sikkerhed og om håndteringen af enkelte domæner) egner sig ikke til at blive lagt frem for offentligheden, da offentliggørelse kan være til skade for DIFO eller for de involverede parter. Andre spørgsmål (f.eks. om den interne drift og organisering af DIFO) berører ledelsesmæssige temaer, som offentligheden ikke kan forventes at have interesse i.

For det *andet* er der stor forskel på, hvem der i givet fald ville være berørt ved en politisk beslutning i DIFO. En generel høringsordning kan derfor være uhensigtsmæssig. Et eksempel herpå er spørgsmålet om *warehousing*, der første gang blev lagt frem for offentligheden ved DIFO's høring i september 2000. Under høringen kunne der ikke opnås enighed om at etablere et forbud mod *warehousing*. Senere tog DIFO spørgsmålet op over for kredsen af registratorer, og der blev indarbejdet et forbud i registratoroverenskomsten mod at registratorerne medvirker til *warehousing*. (I mellemtiden er spørgsmålet som nævnt blevet løst i lovgivningen ved domænelovens § 12, stk. 2, der træder i kraft den 1. juli 2010.)

Kontakt til registratorer

DIFO's samarbejde med de registratorer, der på vegne af de enkelte registrarer registrerer .dk-domæner, har stor betydning for administrationens effektivitet og for internetsamfundets oplevelse af den danske administrator som velfungerende. Derfor har DIFO og DK Hostmaster i de senere år inviteret de største registratorer til særlige møder med henblik på at udveksle synspunkter og forslag til forbedring af driften. I særlige tilfælde – herunder forud for vedtagelse af de seneste regler om typosquatting – har DIFO forelagt et regelsæt for regi-

stratorerne inden den offentlige høring herom. Dette har givet mulighed for at indhente synspunkter i to omgange og har sikret, at den offentlige høring kunne ske på grundlag af et kvalitetssikret oplæg.

Forslag fra brugere m.v.

DIFO har ikke hidtil skabt formaliserede rammer om løbende forslag fra brugere m.v. DIFO har imidlertid besluttet at etablere en *forslagsbrevkasse* på foreningens hjemmeside. Ved brug af denne brevkasse kan enhver fremsætte forslag til DIFO og dermed være med til at præge den fremtidige administration.

Modtagne forslag vil i første omgang blive behandlet af DIFO's daglige ledelse. Hvis forslaget findes egnet, vil det gå videre til DIFO's bestyrelse, hvor det vil blive behandlet efter de almindelige principper herfor – eventuelt ved fremlæggelse under en offentlig høring. Hvis forslaget må antages at bero på en misforståelse, allerede er behandlet af bestyrelsen eller af andre grunde ikke er egnet, vil DIFO's forretningsfører over for forslagsstilleren redegøre for disse forhold. Hvis forslagsstilleren fortsat ønsker, at forslaget forelægges bestyrelsen, vil dette ske.

4.1.5 Den interne beslutningsproces

DIFO's bestyrelse har i forretningsordenen (bilag 2.2.3.a) fastsat regler for den interne beslutningsproces. Forretningsordenen har vist sig at danne en egnet ramme om bestyrelsens arbejde. Der henvises til forretningsordenen for en nærmere beskrivelse af den interne beslutningsproces.

4.1.6 Offentliggørelse af beslutninger

Som det fremgår af beskrivelsen ovenfor, indebærer DIFO's beslutningsproces, at enhver væsentlig beslutning om at ændre .dk-administrationen vil blive bragt til offentlighedens kundskab. En sådan offentliggørelse vil ske af

- *Forslag*, som DIFO måtte fremsætte om ændring af regelgrundlaget.
- *Nye regler*, der gennemføres på grundlag af forslag herom.
- *Afgørelser*, som træffes af DIFO. Offentliggørelse sker på DIFO's hjemmeside. Afgørelser vedrørende suspension af domænenavne på grund af typosquatting findes dog på DK Hostmasters hjemmeside.

DIFO og DK Hostmaster har endvidere fulgt en fast praksis om at offentliggøre domme og andre retsafgørelser i sager, som foreningen eller selskabet har været part i.

4.1.7 Udkast til tilladelsesvilkår

DIFO foreslår, at følgende bestemmelse om ledelsesstruktur m.v. indsættes i administratortil-ladelsen:

Indflydelse samt kvalitet og gennemsigtighed i beslutningsprocessen

24. På administrators generalforsamling skal alene repræsentanter for det danske internetsamfund have stemmeret. Generalforsamlingen skal som udgangspunkt have kompetence til at træffe beslutning om ethvert forhold vedrørende foreningen.

Stk. 2. Bestyrelsen for administrator skal vælges af generalforsamlingen. Bestyrelsen skal sammensættes således, at der sikres repræsentation af både private brugere og forbrugere, professionelle brugere og leverandører.

Stk. 3. Bestyrelsen skal varetage den overordnede ledelse af foreningen og skal træffe beslutning om overordnede spørgsmål vedrørende foreningens administration af .dk-domænet, herunder spørgsmål vedrørende funktionalitet, produktudbud, sikkerhed og andre praktiske aspekter af domæneadministrationen. Bestyrelsen skal fastsætte en forretningsorden om sit virke.

Stk. 4. Bestyrelsen udpeger den daglige ledelse af foreningen og fastlægger den daglige ledelses kompetence.

Stk. 5. Administrator skal sikre, at offentligheden ved offentlige høringer eller på anden måde inddrages i overvejelser om

- a) forslag med principiel eller vidtrækkende betydning, herunder forslag om ændring af regler vedrørende registrering af domæner og
- b) nye eller ændrede regler fastsat af administrator

Stk. 6. Administrator skal på sin hjemmeside orientere om administrators beslutninger af betydning for brugerne.

Stk. 7. Administrator skal nedsætte et sikkerhedspanel med 3-5 medlemmer, som skal besidde viden om domænenavnsområdet og have et internationalt perspektiv på arbejdet på dette område. Panelet skal rådgive administrators bestyrelse og efter instruktion fra bestyrelsen repræsentere administrator i internationale fora.

Stk. 8. Administrator skal have en forslagsbrevkasse for brugere på foreningens hjemmeside. Modtagne forslag skal gennemgås af administrators daglige ledelse. Egnede forslag skal forelægges bestyrelsen. Forslagsstillere skal underrettes om behandlingen af forslaget.

4.2 Håndtering og tildeling af frigivne domænenavne

4.2.1 Generelle bemærkninger

DIFO vil praktisere en administration af frigivne .dk-domænenavne, der som udgangspunkt er baseret på først-til-mølle-princippet. Herved sikres lige adgang for alle til at et .dk-domænenavn.

DIFO agter ikke at profitere på særligt udvalgte eller efterspurgte domænenavne. Alle domænenavne omfattes derfor af de procedurer, der beskrives i dette afsnit.

DIFO ønsker på ansøgningstidspunktet ikke at foretage nogen vurdering af ansøgerens hensigt med registreringen, eller af, hvorvidt det ansøgte .dk-domænenavn krænker tredjemands varemærkerettigheder eller øvrige kendetegnsrettigheder, på nær hvad der omtales nedenfor vedrørende offentlige myndigheders forrang.

DIFO vil på sin hjemmeside løbende orientere om nye forhold vedrørende frigivne domæner.

4.2.2 Slettede eller inddragne domænenavne

For at kunne håndtere den administrative proces med at tilbyde frigivne .dk-domænenavne, der har været slettet eller inddraget, på en åben, rimelig og brugervenlig måde, vil DIFO fortsat og på samme måde som nu tilbyde en venteliste. DIFO vil benytte følgende procedure til at håndtere en sådan venteliste:

1. Alle, der ønsker det, og som er kvalificeret til at ansøge om et .dk-domænenavn, tilbydes (mod betaling af et årligt gebyr) at blive optaget på en venteliste til et allerede eksisterende .dk-domænenavn. Ønsker man at blive skrevet op til f.eks. 'udbudsrunde.dk', kan man altså anmode administrator om at blive optaget på ventelisten til dette domænenavn.
2. Administrator vil registrere ansøgningerne i den rækkefølge, de modtages og tildele ansøger et nummer, der angiver indplaceringen på ventelisten. Ansøger modtager bekræftelse via e-mail og orienteres om indplaceringen.
3. Når et .dk-domænenavn, som en ansøger står på venteliste til, slettes fra registrering, modtager ansøgeren en e-mail fra administrator om dette. Alle, der har skrevet sig på venteliste til det pågældende domænenavn, vil derpå få 14 dage til at tilkendegive, om de stadig er interesserede i domænenavnet. Herefter tildeles .dk-domænenavnet i hen-

hold til indplaceringen på ventelisten således, at den første på listen, der stadig ønsker .dk-domænenavnet, får det tildelt.

Hvis DIFO af f.eks. en dansk domstol i fremtiden måtte blive pålagt at inddrage et domænenavn som følge af domænenavnets ordlyd, vil DIFO oprette og vedligeholde en liste over ”forbudte domænenavne”, som ikke kan genregistreres.

4.2.3 Domænenavne, der opstår som følge af ændrede regler om tegn

4.2.3.1 Principper for udvidelser af navnerummet

Før der sker udvidelser af .dk-navnerummet, vil DIFO afholde en offentlig høring for at få kendskab til offentlighedens ønsker til nye tegn i domænenavne under .dk. DIFO vil i videst muligt omfang tage hensyn til disse ønsker, når den endelige beslutning om udvidelse træffes. DIFO finder dog, at der skal være en vis sandsynlighed for, at der i praksis vil blive efterspørgsel efter de enkelte tegn m.v., som indgår i udvidelsen. Da det danske navnerum blev udvidet i januar 2004, valgte DIFO derfor – efter at have afholdt en offentlig høring – at rådføre sig med Indenrigsministeriet. DIFO's endelige valg af nye tegn kom således til at afspejle Indenrigsministeriets praksis i forhold til hvilke tegn, der kan benyttes i f.eks. et dansk pas. Denne praksis vil DIFO videreføre således, at fremtidige udvidelser i form af nye tegn vil følge praksis i det øvrige samfund.

De for .dk-domænet tilladte tegn og regler for sammensætning heraf vil altid være offentligt tilgængelige på administrators hjemmeside.

4.2.3.2 Information om udvidelsen

Efter de gældende forretningsbetingelser for DK Hostmaster (bilag 4.1.3.a) kan tegnsættet for .dk udvides med minimum en måneds varsel efter beslutning truffet af DIFO. Før ændringen træder i kraft, skal der tilvejebringes sikkerhed for, at det nye tegnsæt understøttes af robuste tekniske løsninger. I 2004 skete udvidelsen således i overensstemmelse med den tekniske standard, der blev vedtaget af IETF (Internet Engineering Task Force).

Hvis der kan rejses begrundet tvivl om udvidelsen og de tekniske løsninger, skal offentligheden have mulighed for at kommentere eventuelle forslag til ændringer. Denne mulighed vil dels blive givet ved en offentlig høring, dels ved særskilte drøftelser med kredsen af registratorer.

4.2.3.3 Tildeling og registrering af nye .dk-domænenavne ved udvidelse af tegnsættet

DIFO vil anvende følgende procedure ved den administrative håndtering af udvidelsen:

Ansøgning om registrering

Ansøgning om registrering af domænenavnet sker til administrator via en godkendt registrator på et af administrator udarbejdet ansøgningskema.

Der kan kun indsendes én ansøgning pr. domænenavn pr. ansøger. Administrator kan afvise ansøgninger, som åbenlyst har til hensigt at forøge en ansøgers chance for efterfølgende registrering. Ansøgning skal være indgivet til administrator senest 30 dage efter, at DIFO's beslutning om at udvide tegnsæt for .dk-domænet er trådt i kraft.

Ansøgeren skal orientere administrator om ændringer i de med ansøgningen fremsendte oplysninger. Manglende orientering om ændringer kan medføre bortfald af ansøgningen.

Procedure for tildeling og registrering

DIFO anvendte en særlig procedure for tildeling af domænenavne, da navnerummet blev åbnet for de særlige danske skrifttegn, og da der blev indført mulighed for at stå i kø til et domænenavn. Disse regler har ikke længere praktisk betydning og er derfor fjernet fra de gældende regler for registrering af domænenavne under .dk.

Reglerne byggede på en afvejning af modstående hensyn, som vil have relevans ved en udvidelse af navnerummet. Der blev ikke fremsat nævneværdig kritik mod reglerne. Ved en udvidelse af navnerummet vil DIFO anvende regler baseret på principperne fra det nu ophævede regelsæt. Reglerne var affattet således:

”Kun én ansøger

Er der efter udløbet af 30-dages fristen kun én ansøger til domænenavnet, tildeler administrator domænenavnet til denne ansøger.

Flere ansøgere

Er der efter udløbet af 30 dages fristen mere end en ansøger til et domænenavn, sker tildelingen i henhold til nedenstående regler.

Ansøgerne opfordres af administrator til inden 10 dage, regnet fra administrators fremsendelse af opfordringen, at deponere et beløb på 5.000 kr. inkl. moms. Beløbet udgør sikkerhed for betaling af registreringsafgift for første registreringsperiode i tilfælde af tildeling af domænenavnet. Beløbet dækker desuden eventuelle sagsomkostninger tilkendt en modpart ved en tvist afgjort af Klagenævnet for Domænenavne. Beløbet indbetales til en spærret konto hos et af administrator anvist pengeinstitut. Det er administrator, der er indehaver af kontoen, men kontoen klausuleres, så udbetalinger herfra alene kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Deponerer kun

én ansøger beløbet, registrerer administrator domænenavnet til denne ansøger. Det deponerede beløb (5.000 kr. inkl. moms) udgør da registreringsafgift for første registreringsperiode for domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger. Deponerer ingen af ansøgerne beløbet, foranlediger administrator lodtrækning mellem ansøgerne og registrerer domænenavnet til vinderen af lodtrækningen.

Er der mere end én ansøger, der deponerer 5.000 kr. inkl. moms, skal disse deponere yderligere 5.000 kr. inkl. moms på den af administrator angivne konto inden 10 dage regnet fra administrators fremsendelse af opfordringen herom. Beløbet udgør sikkerhed for betaling af registreringsafgift for første registreringsperiode i tilfælde af tildeling af domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger tilkendt en modpart ved en tvist afgjort af Klagenævnet for Domænenavne. Deponerer kun en ansøger dette yderligere beløb, registrerer administrator domænenavnet til denne ansøger. Det deponerede beløb (10.000 kr. inkl. moms) udgør da registreringsafgift for første registreringsperiode for domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger. Deponerer ingen af ansøgerne det yderligere beløb, foranlediger administrator lodtrækning mellem de tilbageværende ansøgere og registrerer domænenavnet til vinderen af lodtrækningen. Det deponerede beløb (5.000 kr. inkl. moms) udgør da registreringsafgift for første registreringsperiode for domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger.

Er der mere end én ansøger, der herefter har deponeret to gange 5.000 kr. inkl. moms, skal disse deponere yderligere 5.000 kr. inkl. moms på den af administrator angivne konto inden 10 dage regnet fra administrators fremsendelse af anmodningen herom. Beløbet udgør sikkerhed for betaling af registreringsafgift for første registreringsperiode i tilfælde af tildeling af domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger tilkendt en modpart ved en tvist afgjort af Klagenævnet for Domænenavne. Deponerer kun en ansøger dette yderligere beløb, registrerer administrator domænenavnet til denne ansøger. Det deponerede beløb (15.000 kr. inkl. moms) udgør da registreringsafgift for første registreringsperiode for domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger. Deponerer ingen af ansøgerne det yderligere beløb, foranlediger administrator lodtrækning mellem de tilbageværende ansøgere og registrerer domænenavnet til vinderen af lodtrækningen. Det deponerede beløb (10.000 kr. inkl. moms) udgør da registreringsafgift for første registreringsperiode for domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger.

Er der mere end én ansøger, der herefter har deponeret tre gange 5.000 kr. inkl. moms, foranlediger administrator afholdt lodtrækning mellem de tilbageværende ansøgere og registrerer domænenavnet til vinderen af lodtrækningen. Det deponerede beløb (15.000 kr. inkl. moms) udgør da registreringsafgift for første registreringsperiode for domænenavnet og dækker desuden eventuelle sagsomkostninger.

De tre beløbsstørrelser angivet ovenfor (5.000 kr., 10.000 kr., og 15.000 kr. inkl. moms) udgør henholdsvis 1.000 kr., 2.500 kr., og 5.000 kr., alle inkl. moms, når ansøgeren ansøger om et domænenavn svarende til ansøgerens personnavn.

Beløb deponeret i henhold til ovenstående procedure returneres til de indbetalere, der ikke får tildelt domænenavnet, samtidig med at domænenavnet registreres som ibrugtaget af den endelige registrant. Dette gælder dog ikke, hvis der rejses sag ved Klagenævnet for Domænenavne mod en deponent i den 60 dages blokeringsperiode, der gælder hvis en ansøger hævder særlig ret til domænenavnet, jf. straks nedenfor under "Ansøgere med særlig ret". I så fald indeholdes de deponerede beløb, indtil Klagenævnet for Domænenavne har truffet afgørelse om, hvorvidt registranten kan tilkendes sagsomkostninger.

Ansøgere med særlig ret

Er der blandt ansøgerne en ansøger, der på ansøgningskemaet oplyser at have en særlig ret (fx en navne- eller varemærkeret eller en lovhjemlet eneret til at anvende en betegnelse), underretter administrator de øvrige ansøgere til det pågældende domænenavn herom, samt om hvem der gør denne særlige ret gældende, forud for iværksættelsen af proceduren ved flere ansøgere.

Ansøgeren med den angivne særlige ret vælger selv, om han vil deltage i den ovenstående procedure for flere ansøgere til trods for den hævdede særlige ret til domænenavnet. I så fald deltager ansøgeren på lige fod med de øvrige ansøgere, og såfremt proceduren fører til, at ansøgeren med den hævdede særlige ret tildeles domænenavnet, er ansøgeren forpligtet til at betale de i proceduren for flere ansøgere angivne beløb.

Når administrator har registreret en registrant som ibrugtager af et domænenavn i henhold til ovenstående procedure for flere ansøgere, blokerer administrator domænenavnet i en periode på 60 dage, så ansøgeren med den hævdede særlige ret kan forfølge denne eksempelvis ved Klagenævnet for Domænenavne eller ved domstolene. Dette gælder ikke, såfremt ansøgeren med den hævdede særlige ret vælger at deltage i proceduren og i henhold til denne får tildelt domænenavnet.

Er der mere end én ansøger, der på ansøgningsskemaet har angivet at have en særlig ret, sker tildeling af domænenavnet i henhold til ovenstående, dog således, at den indbyrdes konkurrence mellem ansøgerne, der hævder at have en særlig ret, afgøres enten ved forlig mellem parterne - eventuelt via en portalløsning - eller ved lodtrækning, hvis forlig viser sig umuligt.

Friholdelse af særlige domænenavne til registrering af offentlige myndigheder

DIFOs bestyrelse kan ved udvidelser af tegnsættet beslutte, at nærmere afgrænsede domænenavne indeholdende karakterer omfattet af udvidelsen friholdes til registrering af offentlige myndigheder i en periode på 90 dage fra udvidelsen træder i kraft. Såfremt ingen offentlig myndighed har ansøgt om registrering inden for de 90 dage, frigives domænenavnet til registrering, jf. den i punkt 1 beskrevne procedure for håndtering af venteliste.”

DIFO finder, at regler af denne karakter vil sikre en objektiv og transparent tildeling af domænenævne.

4.2.4 Ændrede regler for brug af andenordens-domænenavne registreret under .dk.

Hvis der opstår behov for at udvide .dk-domænet til også at omfatte et 3. niveau, f.eks. under com.dk eller edu.dk, vil dette indgå naturligt i DIFO's administration. Processen forud for indførelsen af .dk-domænenavne på 3. niveau vil omfatte offentlig høring med særlig vægt på udformning af regler, dialog med registratorerne og teknisk sikkerhed før implementering.

DIFO vil i givet fald basere sin praksis på de procedurer og erfaringer, som andre administratører af top level domænenavne har haft i lignende situationer. (F.eks. som det kendes fra Norge, hvor *NORID*, der administrerer .no, af hensyn til privatpersoner udvidede navnerummet og gjorde tredjeordens domænenavne under andenordens domænenavnet .priv.no tilgængeligt for registreringer på 3. niveau.)

En udvidelse af navnerummet til også at omfatte udvalgte .dk-domænenavne på 3. niveau vil sandsynligvis føre til udarbejdelse af særskilte regelsæt for hvert af disse, idet formål og dermed registreringsbetingelser vil være forskellige. DIFO vil sikre, at tildeling og administration af tredjeordens domænenavne – i lighed med den øvrige administration – baseres på objek-

tive og transparente principper. DIFO forventer, at der vil blive indført en procedure svarende til den, der er beskrevet i afsnit 4.2.3.3 ovenfor (om udvidelse af navnerummet).

4.2.5 Udkast til tilladelsesvilkår

DIFO foreslår, at følgende bestemmelse om håndtering af frigivne domænenavne m.v. indsættes i administratortilladelsen:

Håndtering og tildeling af frigivne domænenavne

25. Administrator skal praktisere en administration af frigivne .dk-domænenavne, der som udgangspunkt er baseret på først-til-mølle-princippet.

Stk. 2. Administrator må ikke søge at opnå økonomisk gevinst i forbindelse med udbud eller registrering af særligt udvalgte eller efterspurgte domænenavne.

Stk. 3. Administrator skal tilbyde optagelse på en venteliste til .dk-domænenavne, der bliver frigivet efter at have været slettet eller inddraget.

Stk. 4. Ved udvidelse af navnerummet under .dk, indførelse af tredjeordens domænenavne eller lignende skal tildeling af domænenavne ske på grundlag af retfærdige og transparente regler, som inden udvidelsen skal fastsættes af administrator og offentliggøres på administratørs hjemmeside.

4.3 Beslutningsproces om produkter

4.3.1 Beslutningsgrundlaget for nye produkter

DIFO's beslutninger om, hvilke produkter, tjenester og standarder, der skal udbydes til brugere af .dk-domæner, træffes i overensstemmelse med de beslutningsprocesser, der er angivet i afsnit 4.1. Det fremgår heraf, at DIFO vil sikre offentlighedens deltagelse bl.a. ved en web-baseret forslagskasse. Det må antages, at etableringen af denne kasse i særlig grad vil være egnet til at opfange helt specifikke, teknisk prægede forslag m.v.

Normalt vil et ønske om at udbyde et nyt produkt m.v. være identificeret i driftsselskabet DK Hostmaster. Selskabet råder over en udviklingsafdeling, som har det endelige ansvar for at udvikle, teste og implementere nye produkter i henhold til DK Hostmasters IT-sikkerhedspolitik. Forslag til nye eller forbedrede produkter kan komme fra mange sider, herunder navnlig fra registranter og registratorer. Herudover opsamles ideer på møder og konferencer m.v., hvor medarbejdere fra DK Hostmaster deltager.

Uanset hvorfra et egnet forslag kommer, forelægges det på et ledergruppemøde med henblik på en efterfølgende drøftelse i koordinationsudvalget for sikkerhed og teknik for at sikre, at en eventuel implementering ikke kolliderer med virksomhedens IT-sikkerhedspolitik eller virksomhedens andre funktioner.

Forslag, der ikke har vidererækkende konsekvenser, håndteres uden videre i DK Hostmaster. Ofte vil det være virksomhedens administrerende direktør, der træffer afgørelse herom. Undertiden vil selskabets bestyrelsesformand blive inddraget i sådanne drøftelser. Ved afgørelsen indgår bl.a. hensyn til forslaget forventede positive effekter, omkostningerne ved at gennemføre forslaget og forslaget mulige betydning for andre ydelser eller forhold.

Forslag af principiel eller væsentlig betydning behandles i bestyrelsen, hvor de – bl.a. som følge af bestyrelsesmedlemmernes faglige kompetence på området – underkastes en yderligere kvalitetssikring. Sådanne forslag vil, hvis de skønnes egnede, tillige blive genstand for en offentlig høring.

I mange tilfælde, herunder f.eks. på det sikkerhedsmæssige område, vil behandlingen af et forslag blive understøttet af ekstern konsulentbistand, eventuelt tillige med inddragelse af DK Hostmasters eksterne revision.

Er der tale om spørgsmål, der i særlig grad berører relationen til enkelte registratorer, vil DIFO via DK Hostmaster kunne inddrage de enkelte registratorer. Dette er ofte sket under registratormøderne.

Som nævnt ovenfor vil DIFO gennemføre en analyse af de økonomiske konsekvenser, inden der tilbydes nye produkter. I en sådan analyse vil det bærende element være, at ydelsen skal være omkostningsneutral. Det princip gjorde sig f.eks. gældende da DIFO i ”sunrise-perioden” indførte IDN domænenavne, da DIFO gjorde det muligt at stille sig i kø til et allerede registreret domænenavn, og da DIFO indførte produktet Very Important Domain (VID domæne). DIFO vil også i fremtiden lade dette princip gælde ved tilbud af nye produkter eller ydelser, hvad enten disse tilbydes almenheden, eller der er tale om produkter, som er specifikt rettet til registratorer eller andre særlige grupper.

4.3.2 Angivelse af forventede nye produkter, tjenester og standarder

På tidspunktet for gennemførelsen af nærværende udbud har DIFO besluttet at fremlægge det i afsnit 4.6 omtalte IDS-projekt, dvs. en database, som offentligheden skal kunne konsultere for at opnå en høj grad af vished for hvem, der står bag et domænenavn. Projektet er endnu ikke færdigudviklet men vil til sin tid blive fremlagt til drøftelse under en offentlig høring.

Herudover arbejder DIFO med følgende standarder m.v.:

IPv6: Efter DIFO's opfattelse er der ikke tvivl om, at der i nær fremtid bliver behov for at indføre IPv6 i domæneadministrationen, jf. bemærkningerne herom i afsnit 4.6. Derfor er DK Hostmaster i gang med at opgradere sine navneservere til at kunne håndtere denne standard. Når udviklingsafdelingen har gennemført sin test af systemets robusthed, agter DIFO at indkalde registratorerne til en høring før den endelige implementering med tilhørende nye formularer til henholdsvis registrering og redelegering.

ITIL: Bestyrelsen i DIFO har principgodkendt, at DK Hostmaster skal indføre arbejdsmetodikken ITIL i virksomheden. Arbejdet hermed forventes at begynde omkring årsskiftet 2008-2009.

DNSSEC: DIFO har siden 2000 deltaget i arbejdet med DNSSEC, jf. nærmere afsnit 4.6.3.4 nedenfor.

EPP: DIFO har indtil videre valgt ikke at indføre standarden EPP, da registratorerne ikke har udtrykt ønske herom. Baggrunden herfor er sandsynligvis, at den store fordel ved EPP for registratorerne findes i *shared registry*-miljøer, hvor det er hensigtsmæssigt, at registratorerne har en fælles platform, når registranternes tilhørsforhold ændres fra en registrator til en anden.

IDN: Standarden IDN er indført af DIFO.

4.3.3 Udkast til tilladelsesvilkår

DIFO foreslår, at følgende bestemmelse om beslutningsproces om produkter indsættes i administratortilladelsen:

Beslutningsproces om produkter

26. Administrator skal sikre en grundig behandling af forslag fra medlemmer, brugere eller andre om nye produkter, tjenester eller standarder.

Stk. 2. Forslag, der ikke umiddelbart kan afvises som irrelevante eller uegnede, skal af administrator undersøges nærmere, herunder i relation til spørgsmål om IT-sikkerhed, teknisk og administrativ løsning, økonomiske konsekvenser, mulige påvirkning af andre ydelser eller forhold samt skønnede positive eller negative effekter, herunder den forventede efterspørgsel blandt brugere eller andre.

Stk. 3. Forslag, der ikke har vidererækkende konsekvenser, kan behandles af administrators daglige ledelse. Forslag af principiel eller væsentlig betydning skal behandles af administrators bestyrelse. Bestyrelsen kan iværksætte en offentlig høring over forslag, der skønnes egnede dertil.

Stk. 4. Ved spørgsmål der i særlig grad berører relationen til enkelte registratorer, skal administrator efter en konkret vurdering inddrage de enkelte registratorer.

Stk. 5. Administrator skal sikre, at forslagsstillere orienteres om behandlingen af stillede forslag.

4.4 Produktionsmål

4.4.1 Generelle betragtninger

Efter DIFO's opfattelse er en administrators primære opgave at sikre, at navnerummet er sikkert, stabilt og prisbilligt. DIFO's produktionsmål vedrører derfor navnlig sikkerhed, stabilitet og omkostningsstyring. Målene relaterer sig bl.a. til serviceniveau og hastighed i administrationen.

I udbudsmaterialet opfordrer IT- og Telestyrelsen til sammenligning med andre administratører på de definerede målbare mål.

For så vidt angår hastighed ved registrering er en sådan sammenligning vanskelig uden en klar definition af, hvad der menes med "registrering". DIFO opererer under dansk ret og leverer sine tjenester til danske og udenlandske forbrugere. I henhold til reglerne i forbrugeraftalovens §§ 17-19 har kunden ved fjernsalg, herunder ordrer afgivet på en internetside, ret til at

tilbagekalde (fortryde) sin ordre i 14 dage, jf. lovens § 18, stk. 1. Denne bestemmelse overholder DIFO ved at nøjes med en reservering, som kunden efterfølgende har 3 måneder til enten at acceptere eller afvise. Derfor kan der være stor tidsmæssig forskel fra ”registreringen” til indgåelse af en bindende aftale om registreringen.

For at muliggøre en sammenligning betragtes reserveringstidspunktet i det følgende som registreringstidspunkt.

4.4.2 Specifikke mål

Det er DIFO’s mål at:

- *registrering* maksimalt må tage *2 timer* målt fra ankomst af en valid ansøgning
- ændring af *navneservice* annonceres på DK Hostmasters navneservere inden for *2 timer*
- online *ændring af stamdata* i øvrigt skal være synlige i den offentlige tilgængelige navnedatabase indenfor *4 timer* efter validering
- mindst 95 % af *skriftlige henvendelser* til administrationen (målt på årsbasis) skal behandles inden for 2 arbejdsdage (med mindre forhold uden for DIFO’s og DK Hostmasters kontrol hindrer dette) og
- mindst 95 % af *telefoniske henvendelser* til administrationen (målt på årsbasis) skal i den annoncerede telefontid besvares inden for 20 sekunder.

DIFO følger løbende op på, om målsætninger nås. Resultaterne vil på månedsbasis blive offentligtgjort på DK Hostmasters hjemmeside.

4.4.3 Evaluering

DIFO opfylder i dag de ovenstående målsætninger. Tildeles DIFO den fremtidige administration af .dk, vil der ske en løbende, stikprøvevis registrering af, om kravene fortsat overholdes.

Siden december 2003 har DK Hostmaster foretaget en løbende registrering af den svartid, kunderne oplever, når de i telefontiden ringer til selskabet. Resultatet af denne overvågning for 2006 og 2007 vedlægges som bilag 4.4.3.a.

Resultatet af den løbende overvågning af opnåede resultater vil blive brugt som et middel for ledelsen i forbindelse med evaluering med henblik på eventuelle justeringer eller forbedringer i administrationen generelt.

DIFO vil herudover sammenligne DK Hostmaster med de tilsvarende oplysninger, der er offentligt tilgængelige fra andre relevante administratorer. Sammenligningen vil finde sted én gang årligt og vil blive forelagt DIFO's bestyrelse. Sammenligningen vil blive baseret på CENTR's "A-level survey" (se www.centri.org).

4.4.4 Udkast til tilladelsesvilkår

DIFO foreslår, at følgende bestemmelse om produktionsmål indsættes i administratortilladelsen:

Produktionsmål

27. Administrator skal sikre, at navnerummet er sikkert, stabilt og prisbilligt.

Stk. 2. Administrator skal så vidt muligt opnå følgende mål:

- a) Reservation eller registrering af et internetdomæne må højst tage to timer fra modtagelsen af en valid ansøgning.
- b) Ændring af navneservice annonceres på administrators navneservere senest to timer efter ændringen.
- c) Online ændring af stamdata i øvrigt skal være synlige i den offentlige tilgængelige navnedatabase senest fire timer efter validering af oplysningerne.
- d) Målt på årsbasis skal mindst 95 % af alle skriftlige henvendelser til administrator behandles inden for to arbejdsdage.
- e) Målt på årsbasis skal mindst 95 % af alle telefoniske henvendelser til administrationen i den annoncerede telefontid besvares inden for 20 sekunder.

Stk. 3. Administrator skal løbende efterprøve, om målene i stk. 2 opnås. En månedlig statistik over opfyldelsen af målene skal gøres tilgængelig på administrators hjemmeside.

Stk. 4. Administrator skal årligt gennemføre sammenligninger med tilgængelige oplysninger vedrørende de i stk. 2 nævnte forhold for så vidt angår andre administratorer. Sammenligningen skal forelægges administrators bestyrelse og gøres tilgængelig på administrators hjemmeside.

4.5 Gennemsigtighed i virke

4.5.1 Almindelige principper for gennemsigtighed

DIFO's grundlæggende mål for gennemsigtighed i sit virke er som hidtil, at betingelser og andre forhold, der knytter sig til registrering, skal være let tilgængelige og forståelige for den almindelige bruger. DIFO ønsker endvidere fortsat at være åben omkring driftsmæssige og økonomiske forhold.

Både af hensyn til opfyldelse af disse grundlæggende mål, og fordi informationen har relevans for offentligheden, vil DIFO – som hidtil – offentliggøre følgende på sin hjemmeside:

- Årsberetninger for DIFO og DK Hostmaster
- Vedtægter
- Forretningsbetingelser, herunder beskrivelser af de administrative procedurer for registrering, inddragelse og ibrugtagning af .dk-domænenavne
- Afgørelser om afslag på medlemskab af DIFO
- Referater af de offentlige høringer, som DIFO indkalder til
- Afgørelser i tvister af forskellig karakter, herunder afgørelser truffet i Klagenævn for Domænenavne og suspensionsafgørelser truffet af DIFO's bestyrelsesformand og den administrerende direktør for DK Hostmaster
- Retsafgørelser, hvori DIFO eller DK Hostmaster er part

Herudover vil DIFO offentliggøre en række statistiske oplysninger med særlig relevans for samarbejdsparter, herunder navnlig registratorer. Som minimum vil DIFO – som hidtil – offentliggøre følgende:

- Antal registrerede domænenavne
- Antal registrerede IDN domænenavne
- Driftsomkostninger pr. domænenavn pr. år.

Endelig vil DIFO fortsat levere en kopi af alle registrerede domænenavne til registratorerne på ugebasis. Denne service er værdsat, idet registratorerne herved får mulighed for selv at opbygge et køsystem for sine kunder.

DIFO's kommunikation med omverdenen har været og vil fortsat være baseret på gennemsigtighed og tilgængelighed. Medmindre retlige eller sikkerhedsmæssige grunde taler imod, vil DIFO stille alle informationer, der har at gøre med administrationen af .dk, til rådighed for offentligheden.

DIFO tilstræber i sin administration af .dk-domænet, at tilbudte tjenester skal være let tilgængelige, enkle og gennemskuelige, således at også brugere uden teknisk indsigt kan benytte tjenesterne. Derfor har DIFO og DK Hostmaster i tæt samarbejde med de forskellige brugergrupper målrettet udviklingen af kundeservice, herunder især forskellige selvbetjeningsfaciliteter på hjemmesiden.

4.5.2 Fremadrettede planer

DIFO's bestræbelser på at sikre en gennemsigtig og tilgængelig navneservice vil blive videreført og udviklet, hvis DIFO tildeles den fremtidige administration af .dk. I den kommende 6-årsperiode vil DIFO prioritere følgende indsatsområder:

1. Flere selvbetjeningsmuligheder på DK Hostmasters hjemmeside
2. Serviceniveau ved personlige henvendelser
3. Nyheder om udviklingen på .dk-området
4. Høringer
5. Registratormøder
6. Deltagelse i debatten om .dk i medierne
7. Brugerundersøgelser

ad 1 – Flere selvbetjeningsmuligheder på DK Hostmasters hjemmeside

DIFO vil sikre, at brugerne får nye muligheder for let og intuitivt at kunne betjene sig selv på DK Hostmasters hjemmeside. Der vil blive videreudviklet på 'Selvbetjening', hvor kunderne 24 timer i døgnet kan ændre på detaljerne i forhold til deres domænenavn og søge oplysninger om administrationen af danske domænenavne.

ad 2 – Serviceniveau ved personlige henvendelser

Det har stor betydning for brugerne at kunne få hurtig hjælp, hvis der opstår uregelmæssigheder eller er behov for ændringer i et domænenavn, der ofte er bindeleddet til en e-mailadresse eller en hjemmeside. Derfor vil kundeservice være et fast målepunkt for DIFO's serviceniveau. DIFO har en målsætning om, at 95 % af telefoniske henvendelser besvares inden for 20 sekunder, og at skriftlige henvendelser bliver behandlet inden for 2 arbejdsdage.

ad 3 – Nyheder om udviklingen på .dk-området

DIFO agter i fremtiden at udvide sin hjemmeside til også at indeholde oplysninger om

- dansk lovgivning med betydning for domænenavnsområdet
- nyheder af teknisk eller administrativ karakter af betydning for danske domænenavne
- internationale forhold, der har eller vil få betydning for .dk

ad 4 – Høringer

DIFO vil basere sit virke på udveksling af ideer og erfaringer med kunder og brugere og agere proaktivt på behov, ønsker og aktuelle problemstillinger, der markeres af internettets brugere. Hvis et problem fremhæves som væsentligt eller kritisk, vil DIFO som hidtil indkalde offentligheden til høringer med henblik på i givet fald at tage de nødvendige initiativer.

Senest indkaldte DIFO i maj 2007 til offentlig høring under titlen: ”Domænesnylteri – kreativitet eller nasseri?” Typosquatting handler om systematisk registrering af domænenavne, der på nær et bogstav eller to, ligner et allerede eksisterende domænenavn. Tilkendegivelser på høringen førte til en ændring af DK Hostmasters forretningsbetingelser, der blev udvidet med en særlig suspensionsregel, der kan benyttes i tilfælde af typosquatting.

ad 5 – Registratormøder

DIFO vil via DK Hostmaster jævnligt afholde møder med registratorerne for bl.a. andet at opdatere disse med hensyn til den almene udvikling inden for administration af .dk. Registratorerne vil ligeledes blive informeret om udviklingen i andre lande og regioner.

ad 6 – Deltagelse i debatten om .dk i medierne

DIFO vil levere aktuelle indlæg – navnlig i form af kronikker – i dagspressen om emner, der relaterer sig til administrationen af .dk.

ad 7 – Brugerundersøgelser

DIFO vil underbygge sin kommunikation ved hjælp af løbende kunde-, bruger- og tilfreds-hedsundersøgelser. Undersøgelserne indgår sammen med input, der modtages på registratormøder og høringer, som DIFO's konkrete målepunkter i forhold til at yde såvel den rigtige service som den rigtige administration til den rigtige pris.

4.5.3 Udkast til tilladelsesvilkår

DIFO foreslår, at følgende bestemmelse om gennemsigtighed i administrators virke indsættes i administratortilladelsen:

Gennemsigtighed i virke

28. Administrator skal tilstræbe, at betingelser og andre forhold, der knytter sig til registrering, er let tilgængelige og forståelige for almindelige brugere. Administrator skal i videst muligt omfang sikre åbenhed om driftsmæssige og økonomiske forhold, idet IT-sikkerheden dog ikke herved må bringes i fare.

Stk. 2. Administrator skal på sin hjemmeside offentliggøre relevante oplysninger om administrators virke og skal herunder offentliggøre statistiske oplysninger om

- a) Antal registrerede domænenavne
- b) Antal registrerede IDN domænenavne
- c) Driftsomkostninger pr. domænenavn pr. år.

Stk. 3. Administrator skal hver uge levere en kopi af alle registrerede domænenavne til registratorerne.

Stk. 4. Administrator skal sikre en fortsat udvikling af administrationen og herunder blandt andet fokusere på følgende områder:

- a) Yderligere selvbetjeningsmuligheder på internettet for brugerne.
- b) Fortsat udvikling af serviceniveauet ved personlige henvendelser til administrator
- c) Videregivelse på internettet af nyheder vedrørende retlige, tekniske, administrative eller internationale forhold af betydning for danske domænenavne.
- d) Gennemførelse af offentlige høringer om forhold af almen interesse vedrørende danske domænenavne.
- e) Afholdelse af jævnlige møder med registratorer med henblik på gensidig informationsudveksling m.v.
- f) Deltagelse i den offentlige debat om forhold vedrørende danske domænenavne.
- g) Gennemførelse af løbende eller jævnlige kunde-, bruger- og tilfredshedsundersøgelser.

Stk. 5. Administrator skal på sin hjemmeside orientere om udviklingen på de i stk. 4 nævnte områder.

4.6 Fremme af det danske internetsamfund

4.6.1 Den hidtidige praksis

Ifølge betænkning nr. 1450/2004 om administration af domænenavne i Danmark, s. 273, skal betegnelsen ”det danske internet-samfund” forstås bredt, således at det i princippet omfatter enhver, der har registreret et internet-domænenavn eller som bruger internettet eller i øvrigt har en interesse i internettets udvikling.

Med denne brede forståelse er det muligt at varetage det danske internetsamfunds interesser på en række måder. I dagens samfundsliv har de fleste aktiviteter en relation til internettet. Stort set alle virksomheder eller offentlige myndigheder har et netsted, som offentligheden kan benytte til at få kendskab til, og ofte også tjenester fra, den pågældende virksomhed eller myndighed. Stort set alle børn, unge, voksne og ældre kommunikerer jævnlige ved hjælp af e-mail eller lignende kommunikationsformer. Det samme gælder stort set alle danske virksomheder.

DIFO er på den *ene side* opmærksom på, hvilken vital rolle man spiller i det danske internet-samfund ved sit ansvar for administrationen af .dk-domænerne. Selv om danske virksomheder kan benytte – og i vidt omfang gør brug af – domæner, der er placeret under andre top-level domæner end .dk, indebærer alene antallet af de danske domænenavne, der inden for et års tid eller to må formodes at passere en million, en forpligtende rolle.

På den *anden side* er DIFO også opmærksom på, at den ”gatekeeper”-funktion, der ligger i at være ansvarlig for .dk-domænet, ikke legitimerer en faktisk, forretningsmæssig eller retlig magtudøvelse inden for bredere områder af internetsamfundet. Siden etableringen af DIFO har DIFO’s bestyrelse ønsket at sikre en teknisk driftsstabilitet og sikkerhed om *domænead-*administrationen. Organisationerne har ikke ønsket at give DIFO mandat til at føre politik inden for andre områder af internetanvendelsen.

Derfor har DIFO på et tidligt tidspunkt f.eks. afvist at spille en rolle i de bestræbelser, der er gjort for at udvikle grundlaget for sikker e-handel i Danmark. Selv på områder, der har at gøre med administration af domænenavne, har DIFO valgt at føre en lav politisk profil. Det gjorde man f.eks. i drøftelserne forud for etableringen af det europæiske top level domæne .eu og i den debat, der fandt sted forud for det ”World Summit on the Information Society”, der fandt sted i Tunis i 2005, og hvor problemstillingen om USA’s kontrol over DNS-rodserveren blev drøftet indgående.

4.6.2 Udbudskravene

DIFO har noteret sig, at vilkårene for det igangværende udbud forudsætter, at administrator skal spille en mere aktiv rolle ved at ”bidrage til at fremme en dynamisk og kvalitetspræget udvikling i det danske internetsamfund”.

DIFO er parat til at løfte den for foreningen nye opgave, der hermed skitseres. I lyset af de generelle overvejelser, der redegøres for i det følgende, ønsker DIFO at bidrage til internet-samfundets udvikling på en positiv måde, der ikke kan anses for udøvelse af magtbeføjelser over for brugere af det danske navnerum. DIFO vil navnlig fokusere på projekter med forbindelse til navneservice og til sikkerheden ved brugen af domænenavne.

I udbudsbetingelserne nævnes fem områder, der bør omtales i tilbuddet:

1. Aktivitetsplaner for eventuel deltagelse i eller afholdelse af seminarer, konferencer, foredrag og lignende aktiviteter nationalt og internationalt,
2. Valg og fravalg af medlemskab af internationale samarbejdsfora med videre,
3. Tiltag med henblik på formidling af viden til det danske internetsamfund, herunder den fortsatte udbygning af viden i tilbudsgivers egen organisation,
4. Redegørelse for valg af de enkelte aktiviteter og tiltag, herunder at det forventede udbytte er afvejet i forhold til omkostningerne, og
5. Hvordan og i hvilket omfang aktivitetsplaner med videre vil blive offentliggjort.

DIFO har til disse punkter følgende bemærkninger:

ad 1:

DIFO agter – som hidtil – at prioritere sin deltagelse i nationale og internationale møder inden for følgende, særligt betydningsfulde områder

- Politikskabelse og erfaringsudveksling, herunder forholdet mellem andre top level-administratorer.
- Erfaringsudveksling vedrørende driftsmæssige og sikkerhedsmæssige forhold.

- Erfaringsudveksling vedrørende retlige og lovgivningsmæssige spørgsmål.

I det omfang, der fra de enkelte arrangørers side ytres ønske om, at personer fra DIFO deltager med oplæg, vil DIFO selv eller via sit driftsselskab stille sig til rådighed herfor.

Det er ikke muligt på forhånd at angive omfanget af de møder, som det kan være relevant at deltage i. Hidtil har antallet af mødedage på ledelsesplan ligget på 5-7 dage årligt med hovedvægten lagt på møder i CENTR og på møder mellem de nordiske administratorer. Herudover har der på teknikerplan været ca. 20 mødedage årligt i henholdsvis RIPE og IETF. DIFO deltager tillige i nødvendigt omfang i møder, der arrangeres af ICANN eller WSIS. DIFO anser den angivne aktivitet for passende.

ad 2:

Som nævnt ovenfor er DIFO involveret i flere forskellige samarbejdsfora. DIFO har aktivt valgt at opprioritere samarbejde på *europæisk* plan.

Som en konsekvens heraf har DIFO lagt relativt mindre vægt på medlemskab af *globale* politikskabende institutioner. Derfor har DIFO besluttet indtil videre ikke at være medlem af ccDNSO eller ICANN. Fravalget af disse organisationer skyldes også, at medlemskab heraf er meget omkostningstungt. Det kan således oplyses, at DIFO – såfremt foreningen formaliserede aftaleforholdet med ICANN – skulle betale et årligt gebyr, som for 2007 ville have været på USD 149.000, svarende til 760.000 kr. DIFO finder, at den økonomiske konsekvens for registranterne – en forhøjelse af registreringsgebyret med 3 % - ikke kan retfærdiggøres af de relativt beskedne fordele, som en formel aftale ville medføre. Det gælder særligt, når der henses til, at ICANN indtil videre ikke har ønsket at indgå forpligtende ”service level agreements” med ccTLD’erne.

DIFO anerkender ICANN’s betydning for den generelle udvikling af internettet og donerer hvert år et passende beløb til ICANN. I 2007 donerede DIFO USD 25.000, svarende til 130.000 kr., til ICANN. I 2006 donerede DIFO USD 21.000, jf. bilag 4.6.2.a, som er den seneste opgørelse over bidrag fra ccTLD’er til ICANN.

Af bilag 4.6.2.a. fremgår, at DIFO’s bidrag på USD 21.000 kr. var højt i forhold til mange andre ccTLD domænenavnsadministratorer, også administratorer i lande med flere indbyggere – og dermed flere opslag i ICANN’s rodnavnserver – end Danmark. Det bemærkes endvidere, at kun fire ccTLD domænenavnsadministratorer i 2006 havde et formelt medlemskab af ICANN (disse administrator er i bilag 4.2.6.a markedet med ”*”).

DIFO er stærkt engageret i erfaringsudveksling mellem administratorer gennem sit 10 år lange medlemskab af CENTR. Det bemærkes, at CENTR – trods sit europæiske udgangspunkt – har medlemmer fra hele verden, herunder organisationer som VeriSign Inc. og administratorerne for f.eks. USA, Canada og Japan. Medlemskabet sikrer, at DIFO gennem møderne i CENTR til stadighed har opdateret viden om både lokale og internationale problemstillinger vedrørende administration af et ccTLD. DK Hostmaster betalte i 2007 i alt 185.000 kr. i kontingent til CENTR og RIPE.

DIFO har endvidere aktivt arbejdet for en sammenslutning af de nordiske administratorer. Dette har foreløbig udmøntet sig i, at der holdes uformelle møder 1 til 2 gange årligt med drøftelse af problemstillinger af såvel politisk som teknisk karakter.

Ad 3:

DIFO har gennem de seneste år gjort en forstærket indsats for at oplyse offentligheden om sit virke og om DK Hostmasters rolle i administrationen af danske domænenavne. DIFO's formand, professor Mads Bryde Andersen, har i sit forfatterskab (bl.a. i bogen IT-retten, 2. udg., 2005) beskrevet de retlige problemer ved domænenavne i almindelighed og forholdene vedrørende .dk-domænet i særdeleshed. Mads Bryde Andersen er ligeledes forfatter til en lang række kronikker og læserbrevsindlæg, hvor han i sin egenskab af formand for DIFO og DK Hostmaster har søgt at tematisere og klargøre forskellige aspekter af den danske domæneregistrering. Både han og forretningsføreren, Per Kølle, har ofte været anvendt som foredragsholdere.

I 2004 tilknyttede DIFO den første eksterne konsulent, der bistod med en række opgaver, herunder ved udbygning og modernisering af hjemmesiderne www.difo.dk og www.dk-hostmaster.dk. Siden har andre eksterne konsulenter været inddraget. I 2005 ansatte DK Hostmaster en fuldtids kommunikationsmedarbejder, der har fortsat det arbejde, de tidligere eksterne konsulenter har udført.

Denne indsats på kommunikationsområdet kan ikke alene konstateres ved de to hjemmesider, men også ved den publiceringsaktivitet, der er udgået fra DIFO og DK Hostmaster.

Som [bilag 4.6.2.b](#) vedlægges den præsentationspjece, som nye registranter modtager fra DK Hostmaster straks efter at have registreret deres domæne.

Som [bilag 4.6.2.c](#) vedlægges den pjec "Goddag og velkommen til DK Hostmaster", som i 2007 er optrykt i et oplag på 250.000. Pjecen uddeles til nye registranter og skal herudover

bruges til almen oplysning om domænenavnsregistrering i Danmark. Den påtænkes bl.a. fremlagt til udlevering på folkebiblioteker m.v.

Hvis DIFO tildeles den fremtidige administration af .dk, vil denne informationsindsats blive forstærket.

DIFO har ikke hidtil påtaget sig nogen organiseret aktivitet med hensyn til udbud af kurser og konferencer om sit virke. Medarbejdere hos DIFO og DK Hostmaster har, ligesom DIFO's forretningsfører og bestyrelsesformand, lejlighedsvis optrådt som foredragsholdere ved eksterne kursusarrangørers konferencer.

Bortset fra de tilfælde, hvor forretningsføreren og bestyrelsesformanden har talt ved DIFO's egne høringer, har DIFO valgt ikke selv at stå som arrangør af sådanne kurser. For det første har DIFO ikke set det som sin opgave at begive sig ud i konkurrence med private kursusarrangører. For det andet er der efter DIFO's opfattelse et righoldigt udbud af konferencer og kurser om særligt de retlige problemer ved administration af .dk-domæner og navnlig navnekonflikterne herimellem.

Når det gælder uddannelse inden for egen organisation iværksætter DIFO og DK Hostmaster jævnligt interne kursusforløb, dels for at højne medarbejdernes almene kompetencer, dels for at sikre, at medarbejderne på hver sit felt er i stand til at følge med i udviklingen i administrationen af et ccTLD. DK Hostmaster lægger især vægt på, at det tekniske personale til stadighed er opdateret om nye tendenser, herunder sikkerhed og robusthed, inden for DNS. Relevante medarbejdere sendes således på erfa kurser, der som oftest er arrangeret af IETF eller DKUUG.

Ad 4

Der henvises herom til bemærkningerne ovenfor under de enkelte punkter.

Ad 5

DIFO vil i fremtiden offentliggøre planer for foreningens fortsatte aktiviteter for det danske internetsamfund. Endvidere vil foreningen offentliggøre en løbende plan for formidlingsaktiviteter og deltagelse i internationale aktiviteter. Planen, som løbende vil blive revideret, vil blive gjort tilgængelig fra DIFO's hjemmeside. Planen forventes ikke at ville indeholde oplysninger om enkelte medarbejders deltagelse i interne og eksterne kursusaktiviteter.

4.6.3 Kerneområde for aktiviteter

DIFO agter i de kommende år at fokusere sine aktiviteter over for det danske internet-samfund på de nedenstående kerneområder. I lyset af den bestående usikkerhed om, hvorvidt DIFO vil videreføre administrationen af .dk-domænet, har DIFO ikke på nuværende tidspunkt udarbejdet en egentlig 3-årsplan. Inden afgivelsen af dette bud har DIFO's bestyrelse indgående drøftet følgende foreløbige strategier om et antal sikkerhedsrelaterede delprojekter, der bl.a. involverer kryptering m.v.:

- IPv6
- Open certificering (Open ID)
- Identitetssikring via DNS
- DNS-SEC
- Anden standardisering med relation til DNS

I det følgende beskrives disse overvejelser.

4.6.3.1 IPv6

I takt med internettets globale udbredelse og det stadigt stigende udvalg af tjenester, som tilbydes brugerne af såvel kommercielle som ikke kommercielle organisationer samt enkeltpersoner, er der i nær fremtid brug for udvidelse af IP-adresserummet. Det oprindelige adresse- rum på ca. 4,3 mia. adresser under IPv4, er ved at være brugt op (uddelegeret). Derfor iværksatte IETF for nogle år siden et udviklingsarbejde, som skulle imødegå den udvikling. Arbejdet medførte en ny adresseringsmodel, IPv6, som i praksis medfører et udtømmeligt IP- adresserum. Antallet af IP-numre under IPv6 er ca. 281.480 mia.

DIFO har også taget denne udfordring op og har tilrettet sine DNS rutiner til at kunne håndtere den nye adresseringsmåde. DIFO vil åbne for almen udnyttelse af denne teknik, når den på- gående interne test af robusthed og bagud kompatibilitet er gennemført tilfredsstillende.

4.6.3.2 Open certificering (OpenID)

Open ID er en forholdsmæssig ny metode til verifikation af en identitet. Metoden gør det muligt at simplificere brugen af brugeres passwords og andre adgangskoder, således at brugeren kan anvende samme password uanset hvilken net tjeneste, der anvendes. Systemet forudsætter,

at indehavere af hjemmesider, f.eks. America Online (www.aol.org), slutter sig til en central database, som reelt håndterer brugerens (generelle) adgangskode.

Især fordi sikkerhedsrisiciene ved denne løsning ikke er nøjere undersøgt, har DIFO for nuværende ikke planer om at slutte sig til databasen, men vil tage emnet op til drøftelse, hvis det danske internetsamfund på sigt skulle udtrykke et ønske herom.

4.6.3.3 Identitetssikring via DNS

For brugere uden særlig viden om internettets funktionalitet vil et domænenavn, der angiver navnet på en virksomhed, ofte fremstå som et autoritativt bevis på, at den pågældende virksomhed står bag. Det gælder, uanset om domænenavnet anvendes som grundlag for e-mail eller hjemmeside. De lidt avancerede brugere vil vide, at man ved at benytte navnedatabasen på www.dk-hostmaster.dk kan få nærmere oplysninger om registranten (hvis denne ikke har ønsket anonymisering). Derimod er der ikke mulighed for at opnå en autoritativ sikring for, at indehaveren af et domæne faktisk er den angivne.

DIFO har længe overvejet at tilbyde en løsning på dette problem, som i øvrigt er kendt fra alle andre toplevel administratorer. De teknikker, der i givet fald skal tages i anvendelse, omfatter navnlig kryptering og digital signatur. Med den store udbredelse af disse teknikker i Danmark kan navnlig danske registranter hjælpes til på denne måde et opnå sikring for deres identitet.

Løsningen tænkes etableret som en mulighed, der står til rådighed uden beregning for de brugere, der måtte ønske det. Ved at producere de digitale og andre beviser, som vil blive opstillet af DIFO, vil en registrant kunne få sit domænenavn placeret i en særlig IDS-database (IDS = identitetssikring). Basen stilles til rådighed fra driftsselskabets hjemmeside (i dag www.dk-hostmaster.dk).

Løsningen vil i første omgang blive udbudt i et pilotprojekt for udvalgte brugere. Herefter er det tanken gradvis at åbne for en bredere kreds af brugere, inden systemet udbydes generelt.

Projektet vil, når det har udkrystalliseret sig, på sædvanlig måde blive fremlagt i høring.

DIFO vil undersøge mulighederne for, at den foreslåede funktionalitet kan koordineres med e-handelsfonden, enten således, at de virksomheder, der har opnået e-handlesmærket, uden videre også kan anmelde udvalgte domæner til registrering i IDS-basen, eller således at IDS-basen kan understøtte e-handelsfonden i sit certificeringsarbejde.

4.6.3.4 DNSSEC

DNSSEC er en protokol, som beskriver, hvordan slutbrugeren af en given hjemmeside ved hjælp af signerede zoner kan opnå nærmest 100 % sikkerhed for, at hjemmesiden tilhører den part, som man formoder.

DIFO har siden starten af 2000 aktivt deltaget i fora, hvor DNSSEC har været drøftet. Protokollen er ved at blive implementeret på forsøgsbasis hos nogle af de større administratorer. Problemet med protokollen er, at den for registranten er meget vanskelig at håndtere, idet den fordrer, at alle delegerede zoner er signerede. Allerede her melder der sig i DIFO's øjne et væsentligt problem, da ICANN ikke indtil nu har villet signere rodzonen. Bl.a. derfor har DIFO endnu ikke besluttet sig for at tilbyde denne service til sine registranter. Inden for en overskuelig fremtid vil ICANN formentlig være villig til at indgå aftaler om signering af top level domænenavne med den tilhørende Sponsoring Organization.

Skulle det danske internetsamfund kraftigt opfordre DIFO til at indføre DNSSEC uden signering af øverste niveau, vil DIFO tage spørgsmålet op til fornyet overvejelse.

4.6.3.5 Anden standardisering med relation til DNS

DIFO har selv, eller via medarbejdere i DK Hostmaster, deltaget i møder og workshops om anden standardisering med relation til DNS. Møderne er typisk af teknisk karakter og omhandler ofte spørgsmål om sikkerhed og robusthed i det komplicerede netværk, som internettet er.

DIFO vil også i fremtiden bruge tid og økonomiske og menneskelige ressourcer til at følge udviklingen inden for standardisering omkring navneservice. DIFO vil ligeledes stadig arbejde på at sikre, at internettet ikke bliver fragmenteret, som det til dels skete i USA i forbindelse med, at udbrydergruppen AlterNIC etablerede sit eget rodsystem, da ICANN var under etablering.

4.6.4 Udkast til tilladelsesvilkår

DIFO foreslår, at følgende bestemmelse om administrators virke til fremme af det danske internetsamfund indsættes i administratortilladelsen:

Fremme af det danske internetsamfund

29. Administrator skal deltage i nationale og internationale møder vedrørende forhold af betydning for danske domænenavne, navnlig inden for følgende områder:

- a) Politikskabelse og erfaringsudveksling, herunder forholdet mellem andre top level administratorer.
- b) Erfaringsudveksling vedrørende driftsmæssige og sikkerhedsmæssige forhold.
- c) Erfaringsudveksling vedrørende retlige og lovgivningsmæssige spørgsmål.

Stk. 2. Administrator skal deltage i relevante europæiske eller internationale samarbejdsfora.

Stk. 3. Administrators aktiviteter til fremme af det danske internetsamfund skal fastlægges efter overvejelser om navnlig det forventede udbytte af aktiviteterne og omkostningerne ved gennemførelse af aktiviteterne.

Stk. 4. Administrator skal arbejde for, at enhver relevant oplysning om forhold vedrørende danske domænenavne gøres tilgængelig for brugere af .dk domænet.

Stk. 5. Administrator skal offentliggøre planer for foreningens aktiviteter for det danske internetsamfund. Administrator skal endvidere offentliggøre en løbende plan for formidlingsaktiviteter og deltagelse i internationale aktiviteter.

4.7 Sikker og stabil drift

4.7.1 Erfaring med drift

DIFO har via sit datterselskab DK Hostmaster administreret det danske navnerum under .dk siden den 1. juli 1999. Administrationen er sket i et selvreguleringsmiljø, dvs. med et minimum af lovgivning eller ministeriel indflydelse. Da DIFO overtog driftsansvaret, var der registreret ca. 100.000 domænenavne under .dk. Antallet er siden da forøget med næsten 800.000, således at domænedatabasen nu indeholder ca. 875.000 domænenavne fordelt på omkring 515.000 unikke registranter.

DIFO's generalforsamling er foreningens øverste myndighed. Ledelsen af DIFO varetages af en bestyrelse på op til 9 medlemmer, som vælges af generalforsamlingen efter indstilling fra medlemskredsen. Valgperioden er 2 år, og genvalg kan finde sted. Dette er en med til at sikre kontinuitet i arbejdet. Bestyrelsens formand har været den samme i alle årene.

DIFO's 100 % ejede driftsselskab, DK Hostmaster, forestår på baggrund af en driftsoverenskomst (jf. bilag 2.2.4.c) det daglige driftsansvar for administrationen af det danske navnerum. Bestyrelsen i DK Hostmaster er den samme som i DIFO. Personsammenfaldet i de to bestyrelser bidrager til den fremtidige udvikling af administrationen og smidiggør både det interne arbejde og det eksterne arbejde i forhold til kunder og andre samarbejdsparter. Den daglige ledelse varetages af forretningsføreren i DIFO i samarbejde med den administrerende direktør for DK Hostmaster. For tiden beklædes stillingen som forretningsfører af Per Kølle, der også er administrerende direktør for DK Hostmaster.

DK Hostmaster har en betydelig erfaring med udvikling, etablering og vedligeholdelse af såvel de tekniske som de administrative rutiner, der er forbundet med at drive et top level domæne, idet både ledelse, administrative og tekniske nøglemedarbejdere har været med siden starten i 1999. Enkelte nøglepersoner er flyttet med over ved overgangen af administrationen til DIFO i 1999.

DK Hostmaster har gennem en aktiv personalepolitik og ved attraktive løn- og arbejdsvilkår søgt at fastholde sin medarbejderstab, som der derfor er en beskeden udskiftning i. Dette giver grundlag for en dybt- og tværgående forståelse af de problemstillinger, som en moderne administrator skal håndtere. Dette gælder ikke mindst forståelsen hos medarbejderne, herunder i særdeleshed det tekniske personale, for vigtigheden af, at samfundet bliver mere og mere afhængig af et robust og sikkert internet, hvor domænenavnsadministrationen spiller en betydelig rolle.

Som nævnt har DK Hostmaster formået at udvide sin administration fra ca. 100.000 til i dag ca. 875.000 domænenavne. Dette er sket uden at gå på kompromis med sikkerhed eller robusthed.

Både tilgængelighed og datasikkerhed er kontinuerligt blevet forbedret. Der er i tidens løb bl.a. sket væsentlige forbedringer i brugernes mulighed for selvbetjening via hjemmesiden, herunder on-line ændringer i stamdata og on-line betaling for fornyelse, samt udvikling af og bedre redundans for navneservice. For nylig har ledelsen etableret *anycast DNS*. Til stor tilfredshed blandt navnlig de mange offentlige "kunder" har DK Hostmaster tillige udviklet og implementeret fakturering af offentlige institutioner uden brug af indlæsningsbureauer.

DIFO's erfaring med overgang af drift af distribuerede datasystemer hidrører fra overtagelsen af den daværende domænedatabase (whois), som indtil den 1. juli 1999 blev drevet af Tele Danmark A/S. Overdragelsen foregik uden tab af hverken stamdata eller fungerende navneservice for de omkring 100.000 registrerede domænenavne med tilhørende stamdata og historik. Overdragelsen gennemførtes, uden at nogen uden for en snæver kreds af personer i For-

eningen af Internetleverandører (FIL), Tele Danmark A/S, DIFO, DK Hostmaster og Forskningsministeriet bemærkede ændringen.

4.7.2 Tilrettelæggelse af drift

Samfundet har behov for et sikkert og robust teknisk driftsmiljø, herunder i særdeleshed i forhold til navneservice, DNS. Derfor har DIFO hele tiden opmærksomheden rettet mod mulige forbedringer af driftsmiljøet. Således har DK Hostmaster indgået aftale med en leverandør af *anycast DNS* i februar 2008.

I øjeblikket bliver zonen for .dk lagt ind i seks fysisk adskilte maskiner (servere), hvoraf det kun er fem, som annonceres til internettets resolvere. Den primære navneserver er af hensyn til robusthed, sikkerhed og redundans placeret på to fysisk og logisk adskilte maskiner. Det er dog kun den *ene*, som kan ”ses” fra den kaldende resolver. De andre fire maskiner fungerer som sekundære navneservere.

Navneserverne er fysisk placeret i Ballerup, Lyngby, Ålborg, Chicago og Stockholm. Bortset fra serveren i Stockholm drives alle serverne af DK Hostmaster. Serverne er tilkøbt forskellige leverandørers netværk og er derfor ikke blot fysisk, men også logisk adskilte. DK Hostmaster opererer endvidere med to fysisk adskilte primære navneservere. Derfor er risikoen for manglende navneservice for .dk i tilfælde af utilsigtede hændelser, som f.eks. DDoS angreb eller fysisk nedbrud, i praksis forsvindende lille. Skulle en enkelt navneserver gå ned, vil de andre tage over, hvorved effekten af et enkelt servernedbrud ikke vil være målbar. Risikoen vil yderligere blive reduceret, når DK Hostmaster har indført *anycast* teknologien.

DK Hostmaster har indgået kontrakt med Packet Clearing House (www.pch.net) om levering af *anycast*. Packet Clearing House har implementeret teknologien på følgende 35 lokationer:

Berkeley, San Jose, Palo Alto, San Diego, Los Angeles og San Francisco (Californien), Ashburn og Tyson's Corner (Virginia), Eugene (Oregon), Miami (Florida), New York (New York), Seattle (Washington), Boulder og Denver (Colorado), Sao Paulo (Brasilien), Amsterdam (Holland), London (England), Stockholm (Sverige), Wien (Østrig), Kathmandu (Nepal), Auckland (New Zealand), Dhaka (Bangladesh), Hong Kong (Hong Kong), Perth (Australien), Seoul (Syd Korea), Singapore (Singapore), Tokyo (Japan), Wellington (New Zealand), Nairobi (Kenya), Dar es Salaam (Tanzania), Ibadan (Nigeria), Johannesburg (Sydafrika), Kampala (Uganda), Kinshasa (Congo) og Maputo (Mozambique).

Det bemærkes yderligere, at DNS opsætningen generelt bliver testet for sårbarheder af en ekstern sikkerhedskonsulentvirksomhed. Der henvises herom til erklæring fra FORTconsult, jf. bilag 4.7.2.a.

Det administrative driftsmiljø er overordnet sikret mod angreb fra vira, trojanske heste m.v. på to måder:

For *hjemmesiden* gælder, at den server, som omverdenen ”ser”, ikke kan overføre anden information til det interne (og skjulte) driftsmiljø end ren tekst, og data herfra bliver i øvrigt også altid behandlet som sådant. Der er med andre ord ikke nogen risiko for overførsel af skadeligt programmel til det interne driftsmiljø. Hertil kommer, at DK Hostmaster får overvåget hjemmesidens sikkerhed jævnligt og mindst hver 3. måned af en ekstern sikkerhedskonsulentvirksomhed.

Det interne *administrative driftsmiljø* er baseret på henholdsvis et UNIX- og et Microsoft-system, klasse NATO C3, jf. straks nedenfor, hvorpå der er installeret et Citrix system med det nødvendige programmel. Systemet er beskyttet af en firewall og en indbygget, automatisk opdaterende virusscanner.

Den *enkelte arbejdsstation* er en tynd klient, hvorfra medarbejderne i administrationen kun kan udføre de operationer, som er tilladte. Den enkelte medarbejder kan derfor ikke eksekvere programmel af ukendt oprindelse. DK Hostmaster modtager som alle andre e-mails, og disse kan indeholde skadelige filer. DK Hostmaster har derfor generelt forbudt medarbejdere at åbne vedhæftede filer. Hvis medarbejderen er overbevist om, at filerne er nødvendige for det videre arbejde, skal e-mails med vedhæftede filer overføres til systemadministrationen, som herefter overtager ansvaret for udskrivning af det vedhæftede. Under alle omstændigheder foregår det videre arbejde på et ”stand alone”-system – dvs. at involverede maskiner ikke er tilkoblet netværket, og eventuel skadelig kode kan derfor ikke spredes yderligere. Vedhæftede filer, som ikke umiddelbart kan udskrives i ren tekst, bliver desuden afvist af systemet og destrueret.

NATO C3 certificering af operativ systemer, applikationer m.v. skal være med til at sikre, at systemer kan kommunikere indbyrdes og med applikationer i krypteret eller ukrypteret form. DK Hostmaster følger med de anvendte operativsystemer og disses applikationer NATO C3's certificering for indbyrdes kommunikation. DK Hostmaster anvender følgende platforme og operativsystemer: Sun Solaris version 7, 8, 9 og 10, Windows 2003 server, FreeBSD og Windows XP Hertil kommer, at de centrale databasestrukturer er baseret på platformen Oracle.

DIFO er bevidst om det særlige ansvar, som påhviler administrator af et top level domæne navn med hensyn til business continuity, herunder effektive procedurer for recovery. DIFO's strategi herfor er:

1. redundans for alt væsentligt udstyr; dvs. datalinjer, maskinel og programmel,
2. en udførlig recovery-plan, også kaldet katastrofeberedskabsplan til brug ved alvorlige nedbrud, herunder brand og
3. en informationssikkerhedspolitik i overensstemmelse med standarderne ISO 20000 og DS 484.

ad 1:

Af hensyn til sikkerhed for funktionalitet døgnet rundt på de kritiske operationer internt såvel som eksternt har DK Hostmaster gennemført et omfattende program for redundans. Der er installeret en kopimaskine for alle servere, som indgår i administrationen af .dk, hvad enten det drejer sig om tekniske eller administrative servere. Hertil kommer, at den fysiske forbindelse mellem DK Hostmasters domicil og den server camp, som hoster systemerne, er dubleret. Maskinparken er installeret og konfigureret på en måde, som sikrer, at en server, som går ned, straks overtages af sin kopi. Samtidig tilgår der pr. sms besked til de teknisk ansvarlige.

ad 2:

DK Hostmaster fremstiller hver dag en kopi af alle væsentlige administrative og tekniske programmer og data. Kopien arkiveres hos eksternt arkivbureau. I tilfælde af nedbrud med tab af driftsdata til følge kan DK Hostmaster rekonstruere status fra døgnet før. Det betyder, at DK Hostmaster aldrig kan miste data, som er mere end 24 timer gamle.

DK Hostmaster har implementeret en *recovery plan* til brug for alvorlige fysiske hændelser, som f.eks. brand eller naturkatastrofer. En vigtig del af denne plan er, at DK Hostmaster, som følge af domæneloven, arkiverer stamdata og navneserverdata for hvert eneste domænenavn i navnedatabasen på en read-only DVD disk. Arkiveringen foretages i rent tekstformat og kan derfor indlæses i en vilkårlig registreringsrutine. Disketten afhentes og arkiveres dagligt af et arkivbureau. Arkivbureauet opererer i henhold til BS 5454:2000 og auditeres bl.a. af Forsvarets Efterretningstjeneste.

ad 3:

For at sikre den løbende sikkerhed har DIFO's bestyrelse udarbejdet og godkendt en it-sikkerhedspolitik for DK Hostmaster. Politiken er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i DS 484 med henblik på certificering ultimo 2008. Bestyrelsen har endvidere besluttet at indføre arbejdsgange og -rutiner efter modellen ITIL. Det medfører bl.a., at alle relevante medarbejdere vil blive *ITIL foundation*-certificeret. De enkelte ejere af delprocesser (dvs. incident-, problem-, change- m.v.) vil yderligere blive certificeret inden for deres respektive procesområder. Endelig er det besluttet, at DK Hostmaster skal certificeres efter ISO 20000 standarden.

DIFO har yderligere besluttet at nedsætte et sikkerhedspanel med 3-5 medlemmer, som skal have internationalt perspektiv på - og viden om - domænenavnsområdet. Panelet skal repræsentere DIFO i internationale sammenhænge, herunder deltage i relevante arrangementer i regi af ICANN eller WSIS. Endelig vil panelet også skulle bistå ledelse og bestyrelse med kvalitetssikring på baggrund af it-revisors rapporter.

DIFO kan ikke udtale sig om omkostningsniveauet for etablering af en administrator for .dk, idet den nuværende administration er opbygget over ca. 9 år. DIFO kan imidlertid oplyse, at driftsomkostningerne pr. domænenavn under hele DIFO's virke har været stadigt faldende. Omkostningerne, som er offentligt tilgængelige på DK Hostmasters hjemmeside under "statistikker", er over årene faldet fra ca. 64 kr. i 2000 til ca. 30 kr. i 2007. Dette fald i omkostningerne er sket, uden at DIFO på noget tidspunkt har fraveget sin grundholdning om "sikkerhed først".

DIFO vil fortsat bestræbe sig på at være i front, når det gælder fastholdelse og eventuel ansættelse af medarbejdere til de enkelte afdelinger og funktionsområder, herunder ikke mindst på områder, som kræver viden og kompetencer af teknisk og sikkerhedsmæssig art. DIFO vil ligeledes stadig lade eksterne parter revidere DK Hostmasters systemer til vedligehold og overvågning af såvel teknisk som sikkerhedsmæssig og økonomisk karakter. Også administrationens performance i almindelighed bliver revideret.

4.7.3 Overgang af domæneadministration

Som DIFO forstår udbudsmaterialet, er de oplysninger, der efterspørges i dette afsnit ikke umiddelbart relevante, idet DIFO allerede i dag står for domæneadministrationen og ønsker at videreføre administrationen. Hvis DIFO tildeles den fremtidige administration, bliver der ikke tale om en "overdragelse".

DIFO tilkendegiver gerne sine overvejelser i forbindelse med en fremtidig overdragelse af administrationen af .dk til en mulig anden administrator. Disse overvejelser fremstår med det nødvendige forbehold, der må følge af at skulle beskrive et muligt sagsforløb om 6-10 år. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at udtale sig om konkrete programmer m.v., som måtte findes i administrationen til den tid. Derfor er ”overdragelsessituationen” beskrevet ud fra nu kendte og anvendte procedurer, programmel og data med hensyn til administrationen af .dk.

I overensstemmelse med udbudsbetingelserne vil DIFO tilbyde den nye administrator at kunne overtage DIFO's maskinel, programmel og lignende til bogført værdi. Bliver en sådan overdragelse aktuel, vil DIFO ligeledes stille al den programdokumentation, der findes vedrørende standardiseret programmel, til rådighed for den nye administrator.

På nuværende tidspunkt indebærer dette følgende standardprogrampakker vedrørende selve DNS-funktionaliteten:

1. Alle data til brug for opbygning af zonen for .dk findes i en central database, jf. straks nedenfor.
2. På den enkelte navneserver findes enten programmet BIND fra Internet Systems Consortium, www.isc.org, eller det tilsvarende program NSD (Name Server Daemon) fra NLnetlabs, www.nlnetlabs.nl, til behandling af DNS-forespørgsler.
3. Kommunikation mellem de interne processer og den primære navneserver foregår ved hjælp af automatiske gennemløb af diverse joblister (cronjob), som på skift og ca. hver time døgnet rundt aktiverer det relevante programmel. Al programmel – på nær nogle få og trivielle open source hjælpeprogrammer – er selvudviklet og afvikles i programmeringssproget PERL.

Databehandling hos DK Hostmaster foregår grundlæggende på to forskellige måder; via hjemmeside eller via e-mail, jf. følgende uddybende bemærkninger:

1. *Hjemmeside:* DK Hostmasters hjemmeside er opbygget i HTML og understøttes i øvrigt af CMS systemet TYPO3. Fra hjemmesiden kan brugerne generere forskellige output via kommunikation med en lokal og mindre kopi af den centrale database. Det betyder, at alle forespørgsler bliver behandlet lokalt og ikke vil give anledning til kommunikation med det interne driftsmiljø.

2. *E-mail*: DK Hostmaster modtager og behandler mange e-mails. Alle e-mails bliver som udgangspunkt samlet op i en fælles historikfil, hvorfra man efterfølgende kan lave udtræk til brug for henholdsvis administration og nyoprettelse af domænenavne i databasen for registrerede domænenavne. Hvis en e-mail ankommer til den symbolske postkasse "hostmaster@dk-hostmaster.dk", bliver den betragtet som en ansøgning om et domænenavn. E-mailen bliver syntakstjekkset af et PERL program, og hvis tjekket er positivt, registreres domænenavnet og dets tilhørende attributter i den centrale Oracle database. Kommunikationen mellem mailprogram og Oracle database foregår igen i et egenudviklet PERL miljø. Alle andre mails bliver videreformidlet til det administrative personel. De administrative rutiner er ligeledes udviklet i PERL.

Transaktioner i økonomiafdelingen er baseret på en Axapta-løsning kombineret med forskellige systemer til on-line kommunikation med DK Hostmasters bank- eller DIBS forbindelse. Disse systemer er alle udviklet og vedligeholdt af eksterne parter.

I relation til alt særligt udviklet programmel vil DK Hostmaster have frembragt dokumentation i overensstemmelse med almindelig god praksis for programudvikling. Også denne dokumentation vil blive stillet til rådighed.

Hvis den nye administrator vælger at afvikle sin drift på grundlag af det eksisterende udstyr, vil det eksisterende driftsmiljø kunne *fortsætte uforstyrret* af overdragelsen. Vælger den nye administrator at lægge sin administration over på eget udstyr, vil DIFO alene kunne sikre en uforstyrret drift, såfremt dette overholder følgende tekniske krav:

1. Der skal være opbygget, implementeret og aftestet et registreringssystem, som kan håndtere registrering af mindst 1 million domænenavne med tilhørende attributter.
2. Registreringssystemet skal kunne konvertere en tekstfil (ISO 8859-1) indeholdende nuværende data for og om allerede registrerede domænenavne, jf. beskrivelsen nedenfor, således at domænenavnene så at sige vil blive nyoprettet, f.eks. i et EPP miljø eller lignende.

Uanset hvilken teknisk eller forretningsmæssig løsning den nye administrator vælger som grundlag for sin overtagelse af driften, vil DIFO i en passende periode og mod betaling stille sin ekspertise til rådighed for den nye administrator.

Konsulentrådgivningen vil blive ydet efter timebetaling hos DIFO's teknikere til en timebetaling, som ikke overstiger det sædvanlige honorar for tilsvarende ydelser. Adgangen til at benytte denne konsulentrådgivning vil være betinget af, at den nye administrator påtager sig ik-

ke at søge at ansætte de pågældende medarbejdere hos DK Hostmaster, før deres eventuelle overgang til den nye administrator. Ønsker den nye administrator at gøre brug af denne mulighed, må der mellem DIFO og den nye administrator træffes nærmere aftale om omfanget af den ønskede konsulentrådgivning.

I fald den kommende administrator afstår fra at overtage det eksisterende driftsmiljø, ser DIFO sin rolle i en overdragelsesforretning som rent vejledende. DIFO vil i en sådan situation – vederlagsfrit – afgive alle de oplysninger, der er nødvendige for at sætte den nye administrator i stand til at kunne læse de driftsdata, der spiller den afgørende rolle for DNS-administrationen, jf. herom straks nedenfor. Da ansvaret, for at såvel de interne som de eksterne processer til drift af et top level domæne er til stede og funktionelle, i et sådant scenarie påhviler den kommende administrator, forudsættes DIFO ikke at spille nogen aktiv rolle omkring den tekniske implementering af den tekniske drift hos den nye administrator.

DIFO vil i alle tilfælde stille følgende driftsdata til rådighed for den kommende administrator ved overdragelsen:

1. Liste over alle registrerede domænenavne under .dk med tilhørende attributter, herunder data om (a) registranter, (b) fuldmægtige, (c) betalere og (d) tilhørende navneserveroplysninger.
2. Liste over alle navneservere og eventuelle glue-records, som optræder i zonen for .dk.
3. En fil med op til 5 år gamle historiske data for alle registrerede domænenavne.
4. En fil med op til 5 år gamle historiske data for registranter, fuldmægtige og betalere.

Alle data leveres på særskilte CD-rom diske og i et alment læsbart format (pt. ISO-8859-1).

Som nævnt ovenfor vil DIFO af hensyn til internetsamfundet i almindelighed bidrage med nødvendige oplysninger om ovenstående data og deres indbyrdes forhold til brug for implementering i et nyt og anderledes driftsmiljø. DIFO kan dog ikke påtage sig noget ansvar for etablering af eller implementering i et nyt registreringsmiljø.

Da den kommende administrator forventes at have ansvaret for overtagelse af administrationen af .dk fra et bestemt overtagelsestidspunkt, vil DIFO garantere fungerende navneservice for allerede registrerede domænenavne indtil dette overtagelsestidspunkt. DIFO forudsætter herved, at der ikke i den tilladelse, hvormed den nye administrator overtager administrationen, indføres vilkår eller opstilles betingelser, som DIFO skal efterkomme inden det fastsatte overtagelsestidspunkt.

Ordliste

I tilbuddet anvendes følgende fagudtryk og forkortelser:

Administrator: Betegnelse for den part, der har ansvaret for uddelegering af sub-zoner (navneservice eller DNS) under et top level domæne. DIFO er for tiden administrator for .dk-domænet. ICANN bruger betegnelsen ”Sponsoring organization”.

ADR: Alternative Dispute Resolution (process). Betegnelse for udenretligt forum til bilægelse eller afgørelser mht. tvister om domænenavne og disses registrering. I Danmark varetages opgaven af Klagenævn for Domænenavne (www.domæneklager.dk).

Anden ordens domæne (eller anden ordens internet-domæne): Et domæne under et første ordens domæne, f.eks. .co.uk, idet .co i denne sammenhæng udgør anden ordens domænet.

BS: British Standard. Forkortelse anvendt for standarder udstedt af British Standards Institutions (www.bsi-global.com).

ccTLD: Country Code Top Level Domain, f.eks. .dk, .se, .no o.s.v. Der vil i langt de fleste tilfælde være tale om lantedomæner.

CENTR Registries: Council of European National Top-Level Domain. En organisation, der beskæftiger sig med spørgsmål af relevans for ccTLD’erne (www.centri.org).

DIBS: Nordens største udbyder af Internet betalingsløsninger. DIBS A/S er certificeret af banker og kortindløserne til at håndtere betalingsløsninger (www.dibs.dk).

DIFO: Dansk Internet Forum. Den private forening, der afgiver nærværende tilbud om at virke som administrator for .dk-domænet (www.difo.dk).

DK Hostmaster A/S: Aktieselskab ejet af DIFO, der siden 1999 har varetaget den daglige administration af domænenavne under .dk (www.dk-hostmaster.dk).

DNS: Domain Name System.

DS: Dansk Standard. Forkortelse for standard udstedt af Dansk Standardiseringsråd.

EPP: Extensible Provisioning Protocol er en af IETF udviklet protokol, som giver registratorer en ensartet platform til registrering og vedligeholdelse af deres domænenavnsporteføljer. Protokollen bliver ikke for nuværende anvendt af DIFO eller DK Hostmaster.

Første ordens domæne (eller første ordens internet-domæne): Et første ordens domæne svarer til det, der på engelsk kaldes et Top Level Domain. Et første ordens domæne er det øverste hierarki i det globale domænenavn system. Top level domæner tildeles både som lantedomæner (ccTLD - country code Top Level Domain) f.eks. .dk, .se og .no og som generiske domæner (gTLD - generic Top Level Domain), f.eks. .com, .name og .info. Landedomæner tildeles med 2-bogstavskoder i overensstemmelse med ISO 3166-1 standarden. Under et første ordens domæne, kan der registreres andens ordens domænenavne som f.eks. .co.uk.

gTLD: Generic Top Level Domain (generisk første ordens domæne), f.eks. .com, .info m.fl.

IANA: Internet Assigned Numbers Authority (www.iana.org).

ICANN: Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (www.icann.org).

IETF: Internet Engineering Task Force. Organisation, som på non profit basis udvikler protokoller og standarder for internettet. Er bl.a. redaktør for RFC dokumenter. (www.ietf.org)

Internetdomænenavn (eller domænenavn): Et internet-domænenavn, som f.eks. vtu.dk, er et alias til en entydig IP-adresse, dvs. et kendetegn for IP-adresser. Et internet-domænenavn er den betegnelse, som registranten kan vælge at registre under et internet-domæne, f.eks. vtu.dk.

IP: Internet Protocol.

ITIL: IT Infrastructure Library. Overordnet beskrivelse af "IT Service Management Best Practice". Støtter sig bl.a. på standarden BS 15000.

Landedomæne: Landedomæner er de første ordens domæner, som af ICANN tildeles til administration i verdens lande. Et lantedomæne kan f.eks. være .dk (som er tildelt Danmark), .se (som er tildelt Sverige) osv.

NORID: Norsk Registreringstjeneste for Internett domenenavn.

Registrant: Ved Registrant forstås den fysiske eller juridiske person, som har ansøgt om registrering af et domænenavn under .dk-domænet, og som indgår aftale herom med DK Hostmaster, såfremt DK Hostmaster tildeler ansøgeren domænenavnet.

Registrar: Ved Registrar forstås en fysisk eller juridisk person, der er godkendt af DK Hostmaster til bl.a. at kunne registrere anden ordens domænenavne under .dk-domænet for sig selv eller andre. Forholdet mellem DK Hostmaster og Registrar er som udgangspunkt reguleret af en separat aftale mellem Registrar og DK Hostmaster.

RFC: Request For Comments. Fælles betegnelse for især de tekniske standarder, som sikrer at kommunikation over internettet kan foregå uafhængig af den enkelte brugers platform. Herudover omhandler standarderne tillige politiske emner, som f.eks. RFC 1591, der omhandler god skik for domænenavne. IETF er redaktør og arkivar for dokumentsamlingen.

RIPE: Réseaux IP Européens. Den europæiske organisation, som bl.a. har til opgave at uddelegere IP numre til europæiske abonnenter (www.ripe.net).

Shared registry: Betegnelse for rollefordeling for administration af domænenavne, der indebærer, at der ikke er et direkte aftaleforhold mellem registrant og administrator. Registranten har en aftale med sin registrar, som igen har en aftale med administrator.

Sole registry: En model for rollefordeling i ccTLD-administration, der involverer aftaleforhold direkte mellem registrant og administrator.

TLD: Top Level Domain. På dansk første ordens domæne.

WSIS: World Summit on the Information Society (www.wsis.org).

WWW: World Wide Web.